

**Operační program
Jan Amos Komenský**

**VYHODNOCENÍ PROJEKTŮ MŠ,
ZŠ, ŠD/ŠK, SVČ A ZUŠ SE
ZJEDNODUŠENÝM
VYKAZOVÁNÍM**

Zpracovalo Oddělení evaluací a analýz (odd. 449)

Říjen 2024

Spolufinancováno
Evropskou unií

OPJAK.cz
MSMT.cz

OBSAH

1. Manažerské shrnutí	3
2. Předmět a účel	7
3. Charakteristika výzev	7
4. Metodika	8
5. Analýza šablon	9
6. Vyhodnocení dotazníku.....	16
7. Kvalitativní hodnocení.....	21
7.1. Mateřské školy	21
7.2. Základní školy	27
7.3. Školní družiny a školní kluby.....	32
7.4. Střediska volného času.....	34
7.5. Základní umělecké školy.....	35
8. Závěr a doporučení	38

1. MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ

Výzva: 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I
Období realizace šetření: březen 2024–říjen 2024

Součástí hodnocení bylo šetření na školách a školských zařízeních s cílem vyhodnotit realizaci projektů MŠ, ZŠ, ŠD/ŠK, SVČ a ZUŠ se zjednodušeným vykazováním, které byly podpořeny z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK). Šetření probíhalo formou online evaluačních rozhovorů a evaluačních návštěv. Ve zprávě jsou zároveň zanalyzována projektová data z MS2021+ a vyhodnoceny průběžné výsledky z Evaluačních dotazníků.

POČET ZAPOJENÝCH ŠKOL A ZAŘÍZENÍ

MŠ	4347
ZŠ	3674
ŠD/ŠK	3030
SVČ	258
ZUŠ	373
Celkový rozpočet	8,96 mld. Kč

1.1. ANALÝZA ŠABLON

Při porovnání podílu zapojených škol a školských zařízení v OP VVV a OP JAK byl zaznamenán nárůst ve všech typech zařízení. Největší podíl zapojených MŠ, ZŠ a ŠD/ŠK byl v Moravskoslezském kraji. Nejmenší procento zapojených MŠ, ZŠ, ŠD/ŠK a SVČ bylo v Plzeňském kraji. V Olomouckém kraji byl 100% podíl zapojených SVČ. Největší podíl zapojených ZUŠ byl v Královéhradeckém kraji.

Nejvíce žádaná aktivita: Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání a Inovativní vzdělávání žáků

Nejméně žádaná aktivita: Sociální pedagog a Dvojjazyčný asistent

Nejčastěji vybraná forma Inovativního vzdělávání žáků: Vzdělávání s využitím nových technologií

Nejčastěji vybrané téma Inovativního vzdělávání žáků: Přírodovědné a technické vzdělávání

1.2. KVANTITATIVNÍ HODNOCENÍ

Naprostá většina škol a školských zařízení souhlasí s tvrzeními, že podání žádosti a administrace projektu byla jednoduchá. Většina respondentů využila při tvorbě žádosti a administraci projektu externí firmu nebo externího pracovníka. Všechny oslovené školy a školská zařízení považují projekt za přínosný. Výrazný přínos byl vnímán zejm. v oblasti zlepšení podmínek pro děti a žáky ohrožené školním neúspěchem.

1.3. KVALITATIVNÍ HODNOCENÍ

Personální podpora

Oslovené MŠ a ZŠ, které realizovaly personální šablony, byly s jejich fungováním velice spokojeny. Pozici školního asistenta si respondenti velice chválí a vnímají jeho přítomnost jako velkou pomoc pedagogům. Všechny dotazované školy uvedly, že pozice speciálního pedagoga a školního psychologa je pro ně nepostradatelná. Pozitivně byla také hodnocena přítomnost sociálního pedagoga a dvojjazyčného asistenta. Jako nejčastěji zmíněný problém s realizací personálních šablon bylo uvedeno nové vykazování produktivních hodin.

Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání

Všechny oslovené školy a školská zařízení realizovaly vzdělávání pracovníků formou vzdělávacích kurzů, a to prezenčně nebo online. Pracovníci hodnotí vzdělávání i spolupráci pozitivně a jako velice přínosné pro jejich práci, získané poznatky, materiály a pomůcky využívají i dále ve své výuce. Jediný problém, který respondenti identifikovali, byl problém se suplováním pedagogů, kteří se účastnili vzdělávání nebo spolupráce mimo pracoviště. Tento problém byl největší u malých škol s málo pedagogy.

Podpora inovativního vzdělávání dětí/žáků/účastníků zájmového vzdělávání

V oslovených školách a školských zařízeních probíhalo inovativní vzdělávání žáků nejčastěji formou projektové výuky a vzdělávání s využitím nových technologií. Školy často využívaly inovativní výuku k pořádání školních výletů a exkurzí. V rámci využití nových technologií ve školách byli využiti ve výuce programovatelní roboti, 3D tiskárny, tablety nebo počítače. Děti a žáci tuto výuku velice vítali, jelikož měli možnost zažít spoustu nevdědnicích věcí a vyzkoušeli si jiný druh výuky.

Spolupráce s rodiči dětí/žáků/účastníků a veřejností

Oslovené mateřské školy nejčastěji využily aktivitu k organizaci setkání na téma přesunu dětí na základní školu a školní zralost. Základní umělecké školy aktivitu využily hlavně k organizaci školních vystoupení. Zájem ze strany rodičů o tato setkávání byl velký, benefitem setkávání je zpravidla vynikající atmosféra a trošku jiné (méně formální) prostředí.

Změny díky šablonám

Respondenti uvedli, že díky šablonám mohou více podpořit vzdělávání pracovníků, jelikož se pracovníci mohli účastnit i kurzů v oblastech, které jsou pro ně finančně nákladné. Inovativní vzdělávání pomohlo v oslovených školách ke zkvalitnění výuky, zlepšení spolupráci u pedagogů a zlepšení celkového klimatu ve školách. Díky šablonám mohly oslovené školy také zřídit různé personální pozice, které pomáhají s lepším fungováním těchto škol.

Vnímání šablon OP JAK vs. OP VVV

Všechny oslovené školy a školská zařízení vnímají změnu výběru aktivit v nových šablonách velice pozitivně, zejména oceňují lepší flexibilitu při výběru aktivit, jejich realizaci a jednodušší administraci projektu.

Uzpůsobení potřeb jednotlivých dětí/žáků/účastníků

Téměř všichni respondenti uvedli, že šablony přispěly lepšímu uzpůsobení výuky potřebám jednotlivých dětí/žáků, a to zejména prostřednictvím projektových dnů a personálních pozic.

Problémy při realizaci projektu

Nejčastěji zmiňovaným problémem byla změna vykazování produktivních hodin u personálních pozic. Některé školy měly také problém s délkou úvazku pro personální pozice. Některé oslovené školy zejména ty nejmenší uvedly, že měly problém hlavně se suplováním pedagogů. Školská zařízení uvedla, že pro ně byla problémem požadovaná časová dotace 32 hodin u inovativního vzdělávání. Většina respondentů však uvedla, že žádný problém s realizací projektu neměli.

Udržitelnost změn po konci projektu

Všichni respondenti uvedli, že by v realizaci aktivit rádi pokračovali i v budoucnu. Zda a v jakém rozsahu budou aktivity realizovat, záleží zejména na tom, jestli se jim podaří najít vhodný zdroj financování aktivit. V případě nedostupnosti podpory by školy musely omezit především personální podporu pedagogů. Činnost škol je ale bez podpůrných personálních pozic jen těžko představitelná, jelikož jejich pozice na školách je nenahraditelná.

Šablony pro MŠ a ZŠ I

Výzva č. 02_22_002

8,96 mld. Kč

4347

Mateřských
škol (MŠ)

3674

Základních
škol (ZŠ)

3030

Školních družin a
školních klubů
(ŠD a ŠK)

258

Středisek
volného
času (SVČ)

373

Základních
uměleckých
škol (ZUŠ)

Vzdělávání pracovníků
ve vzdělávání

Inovativní vzdělávání
žáků

Sociální pedagog

Dvojjazyčný asistent

Personální pozice jsou ve školách
nepostradatelné

Vzdělávání pracovníků a vzájemná
spolupráce mají velký přínos

Inovativní vzdělávání pomohlo ke
zkvalitnění výuky

Změna vykazování produktivních hodin

Nedostatečná délka úvazků pro personální
pozice

Problém se suplováním pedagogů při účasti
na vzdělávání

2. PŘEDMĚT A ÚČEL

Vyhodnocení projektů MŠ, ZŠ, ŠD/ŠK, SVČ a ZUŠ se zjednodušeným vykazováním, které byly podpořeny z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK), konkrétně z výzvy č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I.

3. CHARAKTERISTIKA VÝZEV

Podporované aktivity (šablony) výzvy byly pro MŠ zaměřeny na níže uvedené oblasti:

- Personální podpora (Školní asistent; Sociální pedagog; Dvojjazyčný asistent);
- Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání (Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání; Spolupráce pracovníků ve vzdělávání);
- Podpora inovativního vzdělávání dětí (Inovativní vzdělávání dětí; Podpora dětí s odlišným mateřským jazykem);
- Spolupráce s rodiči dětí a veřejností (Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání).

Podporované aktivity (šablony) výzvy byly pro ZŠ zaměřeny na níže uvedené oblasti:

- Personální podpora (Školní asistent; Školní speciální pedagog; Školní psycholog; Sociální pedagog; Kariérový poradce; Dvojjazyčný asistent);
- Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání (Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání; Spolupráce pracovníků ve vzdělávání);
- Podpora inovativního vzdělávání žáků (Inovativní vzdělávání žáků; Podpora žáků s odlišným mateřským jazykem);
- Spolupráce s rodiči žáků a veřejností (Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání).

Podporované aktivity (šablony) výzvy byly pro ŠD a ŠK zaměřeny na níže uvedené oblasti:

- Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání (Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání; Spolupráce pracovníků ve vzdělávání);
- Podpora inovativního vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání (Inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání).

Podporované aktivity (šablony) výzvy byly pro SVČ zaměřeny na níže uvedené oblasti:

- Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání (Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání; Spolupráce pracovníků ve vzdělávání);
- Podpora inovativního vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání (Inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání);
- Spolupráce s rodiči účastníků a veřejností (Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání).

Podporované aktivity (šablony) výzvy byly pro ZUŠ zaměřeny na níže uvedené oblasti:

- Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání (Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání; Spolupráce pracovníků ve vzdělávání);
- Podpora inovativního vzdělávání žáků (Inovativní vzdělávání žáků);
- Spolupráce s rodiči žáků a veřejností (Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání).

Podporované aktivity (šablony) projektů MŠ, ZŠ, ŠD/ŠK, SVČ a ZUŠ přispívají k naplnění níže uvedených specifických cílů priority 2:

SC 2.2 Zvýšit kvalitu, inkluzivitu a účinnost systémů vzdělávání a odborné přípravy a jejich relevantnosti pro trh práce, mimo jiné i uznáváním výsledků neformálního a informálního učení, s cílem podpořit získávání klíčových kompetencí včetně podnikatelských a digitálních dovedností, a prosazováním zavádění duálních systémů odborné přípravy a učňovské přípravy

SC 2.3 Prosazovat rovný přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání a odborné přípravě a jejich úspěšnému ukončení, a to zejména v případě znevýhodněných skupin, od předškolního vzdělávání a péče, přes všeobecné vzdělávání a odborné vzdělávání a přípravu až po terciární úroveň, jakož i vzdělávání a studium dospělých, včetně usnadnění vzdělávací mobility pro všechny a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením

4. METODIKA

Kvantitativní vyhodnocení výzvy č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I bylo zpracováno na základě projektových dat z MS2021+ (data ke dni 16. září 2024) a průběžných výsledků Evaluačního dotazníku, který musí vyplnit každý realizátor projektu na konci projektu (výsledky ke dni 26. září 2024).

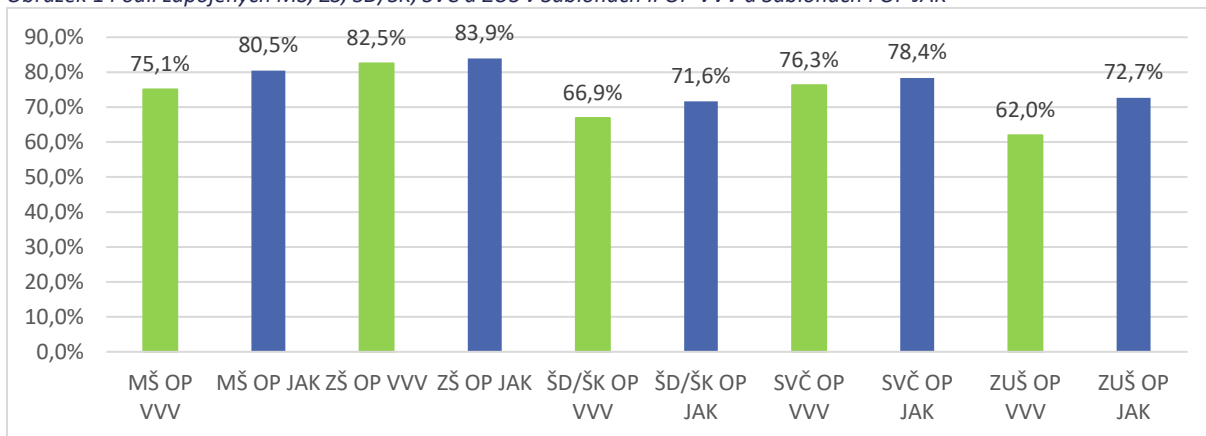
Kvalitativní hodnocení bylo založeno na terénním šetření, které probíhalo na MŠ, ZŠ, ŠD/ŠK, SVČ a ZUŠ formou online evaluačních rozhovorů a evaluačních návštěv. Terénní šetření bylo zahájeno v březnu roku 2024 a ukončeno v červnu téhož roku. Samotné šetření proběhlo na vzorku 13 MŠ, 12 ZŠ, 4 ŠD/ŠK, 5 SVČ a 5 ZUŠ. Terénní šetření provádělo celkem 6 interních tazatelů (zaměstnanci evaluační jednotky MŠMT). Při každé evaluační návštěvě nebo online rozhovoru proběhlo vždy několik rozhovorů, a to s vedením školy (ředitel/zástupci ředitelů) a pedagogickými pracovníky škol. Každý z rozhovorů trval přibližně 15–45 minut s ohledem na časové možnosti respondentů. Každý z rozhovorů probíhal podle předem daného scénáře, tazatelé si pro každé šetření připravili podkladové materiály o konkrétním zaměření intervence OP JAK v dané škole, včetně jejího širšího kontextu. Hlavními zdroji pro přípravu šetření byla projektová data z MS2021+ a internetové stránky dané školy nebo školského zařízení. Výsledkem šetření bylo vytvoření evaluačního reportu, který v agregované a anonymizované podobě shrnuje informace z rozhovorů a odpovědi na evaluační otázky týkající se tematických oblastí zaměřených na aktivity realizované rámci projektu Šablony I.

5. ANALÝZA ŠABLON

V rámci výzvy č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I bylo podpořeno 4347 mateřských škol (MŠ), což je 80,5 % ze všech MŠ, 3674 základních škol (ZŠ), což je 83,9 % ze všech ZŠ, 3030 školních družin a školních klubů (ŠD a ŠK), což je 71,6 % ze všech ŠD a ŠK, 258 středisek volného času (SVČ), což je 78,4 % ze všech SVČ a 373 základních uměleckých škol (ZUŠ), což je 72,7 % ze všech ZUŠ.

Obrázek 1 Podíl zapojených MŠ, ZŠ, ŠD/ŠK, SVČ a ZUŠ v šablonách II OP VVV a šablonách I OP JAK

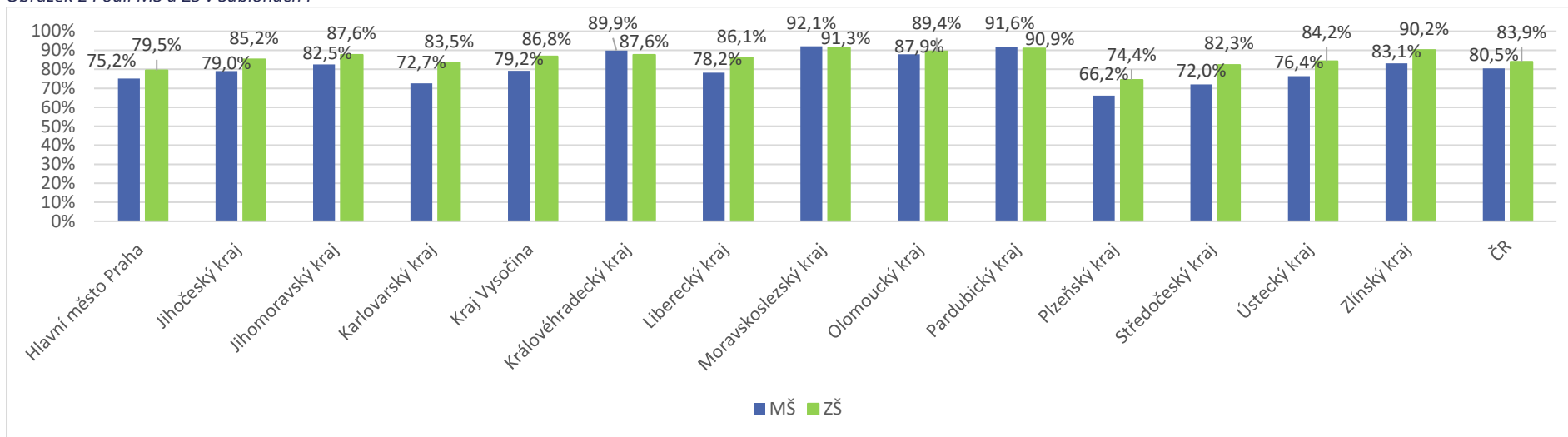
Zdroj: MS2024+

Při porovnání podílu zapojených škol a školských zařízení v OP VVV a OP JAK byl zaznamenán nárůst ve všech typech zařízení. Největší nárůst podílu ze zapojených škol a školských zařízení proběhl u ZUŠ, kde došlo k nárůstu o více jak 10 procentních bodů. K nejmenšímu nárůstu došlo u ZŠ, kde byl nárůst o 1,4 procentního bodu, ale i tak byl u ZŠ největší podíl zapojených škol mezi všemi druhy škol a školských zařízení.

Největší podíl zapojených MŠ i ZŠ byl v Moravskoslezském kraji a to 92,1 % MŠ a 91,3 % ZŠ. Nad 90 % zapojených MŠ bylo i v Pardubickém kraji a ZŠ v Pardubickém a Zlínském kraji. Nejmenší procento zapojených MŠ i ZŠ bylo v Plzeňském kraji a to 66,2 % MŠ a 74,4 % ZŠ.

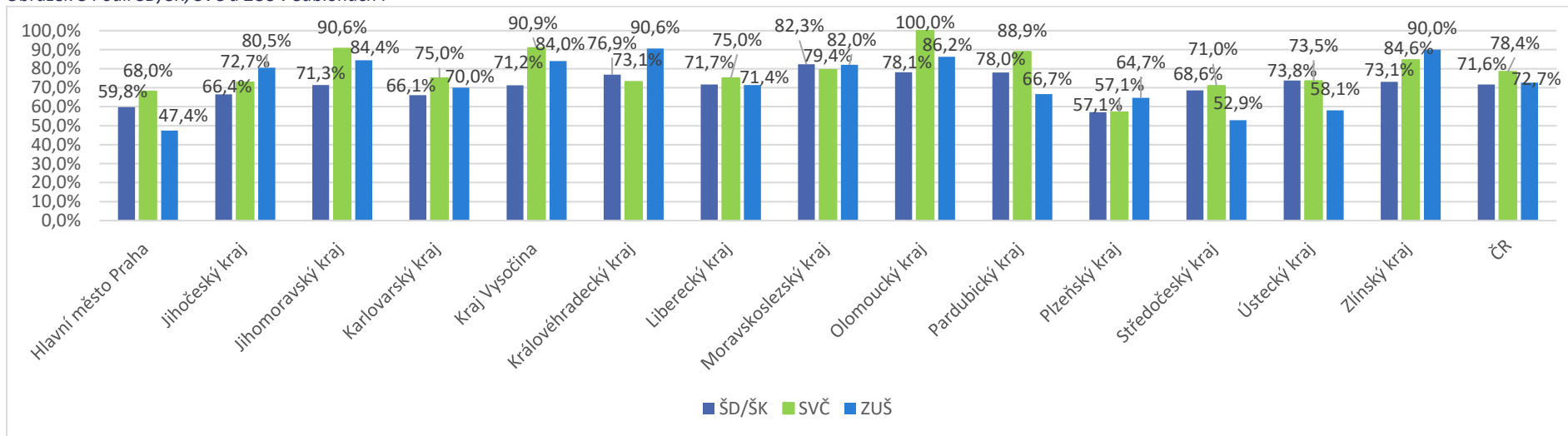
Největší podíl zapojených ŠD a ŠK byl Moravskoslezském kraji, kde se zapojilo 82,3 % ŠD a ŠK. V Plzeňském kraji byl nejmenší podíl zapojených ŠD a ŠK (57,1 %) a zároveň zde byl i nejmenší podíl zapojených SVČ (57,1 %). Největší procento zapojených SVČ byl Olomouckém kraji, kde se zapojilo 100 % SVČ. Největší podíl zapojených ZUŠ byl Královohradeckém kraji, a to 90,6 % a nejmenší podíl zapojených ZUŠ byl v Praze kde se zapojilo méně jak 50 % ZUŠ.

Obrázek 2 Podíl MŠ a ZŠ v Šablonách I

Zdroj: MS2024+

Obrázek 3 Podíl ŠD/ŠK, SVČ a ZUŠ v Šablonách I

Zdroj: MS2024+

Tabulka 1 Podíl MŠ s vybranou aktivitou a celkové finance na jednotlivé aktivity

Kód aktivity	Název aktivity	Počet MŠ, s vybranou aktivitou	Podíl MŠ s vybranou aktivitou	Rozpočet
1.I/1	Školní asistent MŠ	3358	77,3 %	1 482 399 732 Kč
1.I/2	Sociální pedagog MŠ	31	0,7 %	10 004 732 Kč
1.I/3	Dvojjazyčný asistent MŠ	62	1,4 %	23 482 908 Kč
1.I/4	Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ	3477	80,0 %	183 795 975 Kč
1.I/5	Spolupráce pracovníků ve vzdělávání MŠ	479	11,0 %	10 899 725 Kč
1.I/6	Inovativní vzdělávání dětí v MŠ	1965	45,2 %	418 000 000 Kč
1.I/7	Podpora dětí s odlišným mateřským jazykem MŠ	184	4,2 %	20 440 000 Kč
1.I/8	Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v MŠ	1870	43,0 %	16 782 073 Kč
	Celkový počet zapojených MŠ	4347		2 165 805 145 Kč

Zdroj: MS2024+

Nejvíce žádanou aktivitou bylo u MŠ Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání, tuto aktivitu si vybralo 80 % zapojených MŠ. Žádanou aktivitou byl také Školní asistent, kterého využilo 77 % MŠ, na tuto aktivitu byl využit největší objem financí a to téměř 1,5 mld. Kč. Nejméně žádané aktivity byly Sociální pedagog, kterého využilo 0,7 % zapojených MŠ a Dvojjazyčný asistent, kterého využilo 1,4 % zapojených MŠ.

Tabulka 2 Podíl ZŠ s vybranou aktivitou a celkové finance na jednotlivé aktivity

Kód aktivity	Název aktivity	Počet ZŠ, s vybranou aktivitou	Podíl ZŠ s vybranou aktivitou	Rozpočet
1.II/1	Školní asistent ZŠ	1911	52,0 %	1 193 248 902 Kč
1.II/2	Školní speciální pedagog ZŠ	998	27,2 %	855 265 692 Kč
1.II/3	Školní psycholog ZŠ	778	21,2 %	658 849 572 Kč
1.II/4	Sociální pedagog ZŠ	177	4,8 %	128 127 432 Kč
1.II/5	Kariérový poradce ZŠ	536	14,6 %	137 540 544 Kč
1.II/6	Dvojjazyčný asistent ZŠ	145	3,9 %	112 977 426 Kč
1.II/7	Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZŠ	3239	88,2 %	595 214 475 Kč
1.II/8	Spolupráce pracovníků ve vzdělávání ZŠ	494	13,4 %	19 664 250 Kč
1.II/9	Inovativní vzdělávání žáků v ZŠ	2634	71,7 %	1 308 920 000 Kč
1.II/10	Podpora žáků s odlišným mateřským jazykem v ZŠ	382	10,4 %	71 200 000 Kč
1.II/11	Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v ZŠ	1204	32,8 %	11 051 502 Kč
	Celkový počet zapojených ZŠ	3674		5 092 059 795 Kč

Zdroj: MS2024+

Stejně jako MŠ, tak i u ZŠ bylo Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání nejvíce žádanou aktivitou, aktivitu realizovalo 88 % zapojených ZŠ. Další žádanou aktivitou bylo Inovativní vzdělávání žáků, které realizovalo téměř 72 % ZŠ, zároveň na tuto aktivitu byl využit největší objem financí, a to více jak 1,3 mld. Kč. Nejméně žádané aktivity byly Dvojjazyčný asistent (3,9 % ZŠ) a Sociální pedagog (4,8 % ZŠ).

Tabulka 3 Podíl ŠD/ŠK s vybranou aktivitou a celkové finance na jednotlivé aktivity

Kód aktivity	Název aktivity	Počet ŠD/ŠK, s vybranou aktivitou	Podíl ŠD/ŠK s vybranou aktivitou	Rozpočet
1.V/1	Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK	2627	86,7 %	114 821 950 Kč
1.V/2	Spolupráce pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK	484	16,0 %	9 781 100 Kč
1.V/3	Inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v ŠD/ŠK	2664	87,9 %	486 880 000 Kč
	Celkový počet zapojených ŠD/ŠK	3030		611 483 050 Kč

Zdroj: MS2024+

Školní družiny a kluby měly největší zájem o Inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání (86,7 % ŠD a ŠK). Do této aktivity šel také největší objem peněz a to téměř 487 mil. Kč. Nejméně žádanou aktivitou byla v ŠD a ŠK Spolupráce pracovníků ve vzdělávání, kterou si vzalo 16 % zařízení.

Tabulka 4 Podíl SVČ s vybranou aktivitou a celkové finance na jednotlivé aktivity

Kód aktivity	Název aktivity	Počet SVČ, s vybranou aktivitou	Podíl SVČ s vybranou aktivitou	Rozpočet
1.VI/1	Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání SVČ	246	95,7 %	178 069 400 Kč
1.VI/2	Spolupráce pracovníků ve vzdělávání SVČ	185	72,0 %	46 420 975 Kč
1.VI/3	Inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v SVČ	238	92,6 %	307 936 000 Kč
1.VI/4	Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v SVČ	149	58,0 %	23 348 017 Kč
	Celkový počet zapojených SVČ	258		555 774 392 Kč

Zdroj: MS2024+

Největší podíl SVČ realizoval aktivitu Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání a to 95,7 % zapojených SVČ. Téměř stejný podíl SVČ si vybral aktivitu Inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání (92,6 % SVČ), zároveň na tuto aktivitu byl využit největší objem financí, a to více jak 308 mil. Kč. Nejmenší podíl SVČ si vybral aktivitu Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání (58 % SVČ).

Tabulka 5 Podíl ZUŠ s vybranou aktivitou a celkové finance na jednotlivé aktivity

Kód aktivity	Název aktivity	Počet ZUŠ, s vybranou aktivitou	Podíl ZUŠ s vybranou aktivitou	Rozpočet
1.VII/1	Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZUŠ	343	92,0 %	170 666 850 Kč
1.VII/2	Spolupráce pracovníků ve vzdělávání ZUŠ	174	46,6 %	14 306 625 Kč
1.VII/3	Inovativní vzdělávání žáků v ZUŠ	342	91,7 %	334 624 000 Kč
1.VII/4	Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v ZUŠ	206	55,2 %	10 448 746 Kč
	Celkový počet zapojených ZUŠ	373		530 046 221 Kč

Zdroj: MS2024+

Největší zájem ze strany ZUŠ byl o aktivitu Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání, kterou si vzalo 92 % ZUŠ. Téměř stejný počet ZUŠ si vybralo aktivitu Inovativní vzdělávání žáků (91,7 % ZUŠ), stejně jako v předchozích případech byl na tuto aktivitu využit největší objem financí, a to více jak 334 mil. Kč. Aktivitu Spolupráce pracovníků ve vzdělávání si naopak vybral nejmenší podíl ZUŠ a to 46,6 %.

Tabulka 6 Formy inovativního vzdělávání dle SDP

Forma inovativního vzdělávání	Počet projektů	Podíl projektů	Počet dětí/žáků/účastníků zájmového vzdělávání	Počet hodin zrealizovaného vzdělávání
Aktivizující metody	2002	32,9 %	97067	108148
Projektová výuka mimo školu	2077	34,2 %	89842	74448
Projektová výuka ve škole	2342	38,5 %	117314	113932
Propojování formálního a neformálního vzdělávání	1678	27,6 %	62621	63836
Tandemová výuka	1092	18,0 %	37436	37035
Vzdělávání s využitím nových technologií	3573	58,8 %	138853	120523
Zážitková pedagogika	2361	38,8 %	129372	147554

Zdroj: MS2024+

Více jak polovina projektů si zvolilo aktivitu Inovativní vzdělávání žáků formou Vzdělávání s využitím nových technologií. Zároveň se této formy vzdělávání účastnilo nejvíce dětí, žáků nebo účastníků zájmového vzdělávání, a to téměř 140 tis. Nejméně projektů si zvolilo Inovativní vzdělávání žáků formou Tandemové výuky (18 %), tandemovou výuku absolvovalo také nejméně dětí, žáků nebo účastníků zájmového vzdělávání (37 tis.).

Tabulka 7 Témata inovativního vzdělávání dle SDP

Témata inovativního vzdělávání	Počet projektů	Podíl projektů	Počet dětí/žáků/účastníků zájmového vzdělávání	Počet hodin zrealizované ho vzdělávání
Historické povědomí, výuka moderních dějin	1212	19,9 %	43396	19785
Kariérové poradenství včetně identifikace a rozvoje nadání	289	4,8 %	6154	2794,1
Cizí jazyky/komunikace v cizím jazyce	1019	16,8 %	30240	35407
Čtenářská pre/gramotnost	2022	33,3 %	86266	74167,5
EVVO včetně vzdělávání pro udržitelný rozvoj	1642	27,0 %	59499	33833
Genderová tematika v obsahu vzdělávání	127	2,1 %	2103	674
Inkluze včetně primární prevence	998	16,4 %	29461	16334
Kulturní povědomí a vyjádření	2027	33,3 %	91480	73135
Matematická pre/gramotnost	1552	25,5 %	57443	45221
Mediální gramotnost	905	14,9 %	23772	14054
Občanské vzdělávání a demokratické myšlení	833	13,7 %	23917	11248
Přírodovědné a technické vzdělávání	2319	38,1 %	118047	105660
Rozvoj podnikavosti a kreativity	1547	25,4 %	56061	34071
Umělecká gramotnost	2118	34,8 %	96898	102758
Well-being a psychohygienu	1178	19,4 %	43810	33113

Zdroj: MS2024+

Mezi nejčastěji vybraná témata v rámci Inovativního vzdělávání žáků patřilo Přírodovědné a technické vzdělávání (38,1 % projektů) a Umělecká gramotnost (34,8 % projektů). Tato témata absolvoval také největší počet dětí, žáků nebo účastníků zájmového vzdělávání. Pouhých 2,1 % projektů si vybralo Genderovou tematiku v obsahu vzdělávání jako téma Inovativního vzdělávání žáků.

Tabulka 8 Informace o personálních pozicích dle SDP

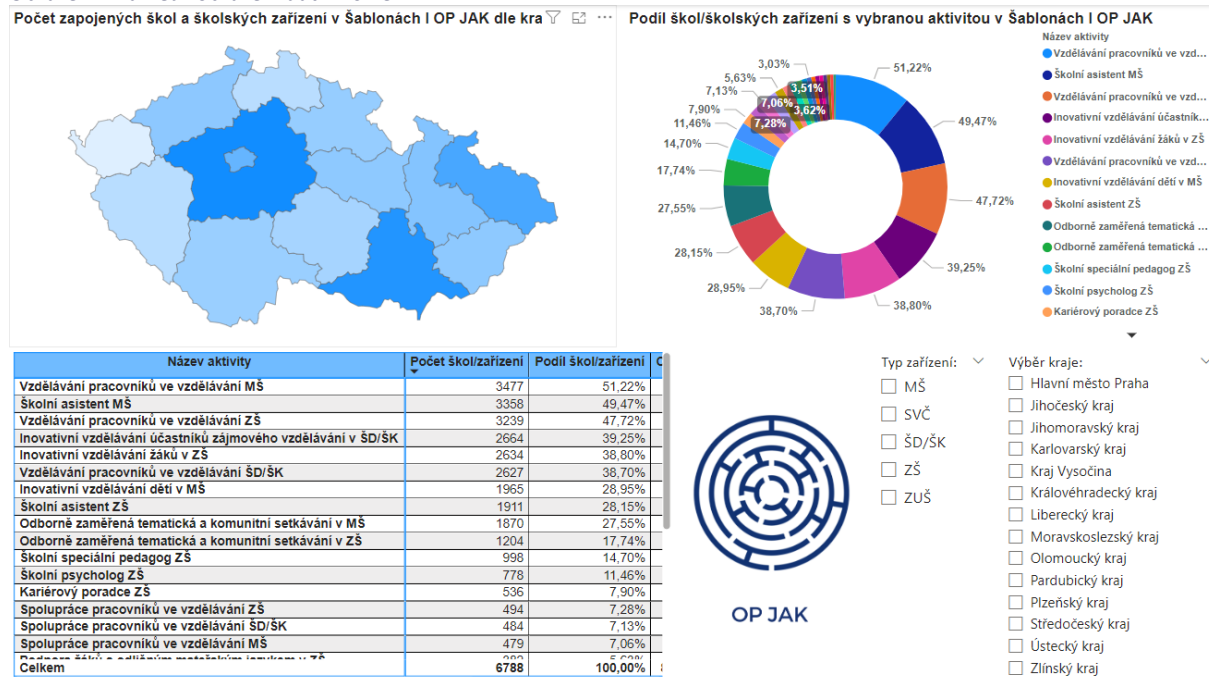
Personální pozice	Počet projektů	Podíl projektů	Počet obsazených personálních pozic	Součet průměrné výše úvazku po dobu realizace projektu
Dvojjazyčný asistent MŠ	60	1,0 %	77	26,79
Dvojjazyčný asistent ZŠ	117	1,9 %	146	66,56
Kariérový poradce ZŠ	488	8,0 %	959,2	64,13
Sociální pedagog MŠ	31	0,5 %	33	8,21
Sociální pedagog ZŠ	154	2,5 %	180,8	66,94
Školní asistent MŠ	3099	51,0 %	4789,9	1380,96
Školní asistent ZŠ	1715	28,2 %	3015,5	738,11
Školní psycholog ZŠ	666	11,0 %	764,5	389,8
Školní speciální pedagog ZŠ	877	14,4 %	1176,25	476,02

Zdroj: MS2024+

Více jak polovina projektů si v SDP vyplnila pozici Školní asistent MŠ, tuto aktivitu vyplnilo 3099 projektů, vykázaly 4790 personálních pozic, které měly dohromady téměř 1381 úvazků. Více jak čtvrtina projektů vyplnila pozici Školní asistent ZŠ, kterou vykázalo 1715 projektů s téměř 3016 personálních pozic, které měly dohromady přes 738 úvazků. Nejméně projektů vyplnilo pozici Sociální pedagog MŠ, a to 31, na této pozici bylo vykázáno 33 personálních pozic a součet úvazků byl více než 8.

Interaktivní data zpracovaná v Power BI naleznete na tomto odkazu: <https://qrzd.org/79Nh>

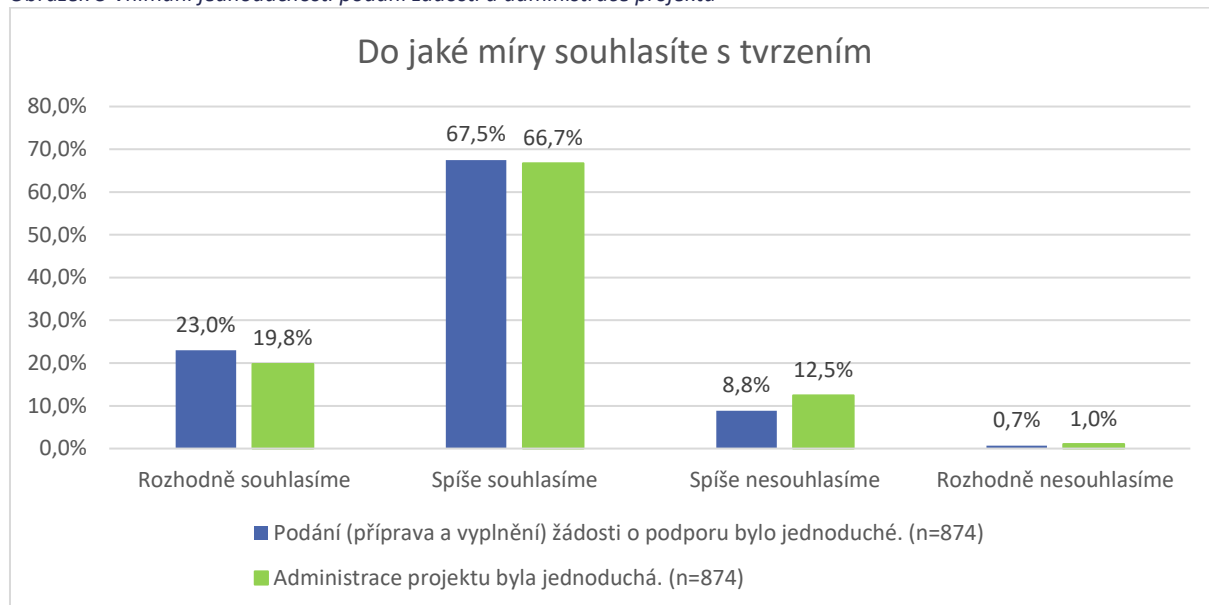
Obrázek 4 Náhled zobrazení dat v Power BI

6. VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Toto vyhodnocení vychází z Evaluačního dotazníku, který musí vyplnit každý realizátor projektu na konci projektu. Uvedená data jsou průběžná k datu 26. 9. 2024, dotazník do té doby vyplnilo 874 projektů.

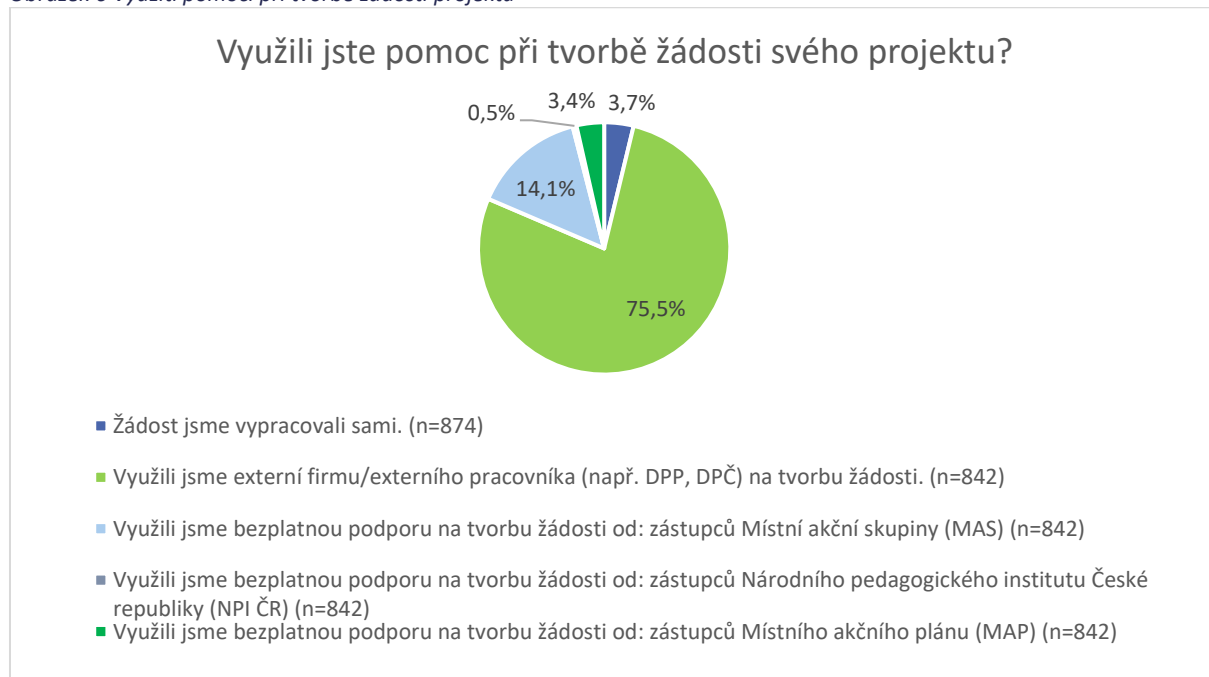
Obrázek 5 Vnímání jednoduchosti podání žádosti a administrace projektu

Zdroj: Závěrečné dotazníkové šetření

Více jak 90 % respondentů uvedlo, že souhlasí s tvrzením „Podání (příprava a vyplnění) žádosti o podporu bylo jednoduché“. Přes 86 % respondentů souhlasí s tvrzením „Administrace projektu byla jednoduchá“.

Obrázek 6 Využití pomoci při tvorbě žádosti projektu

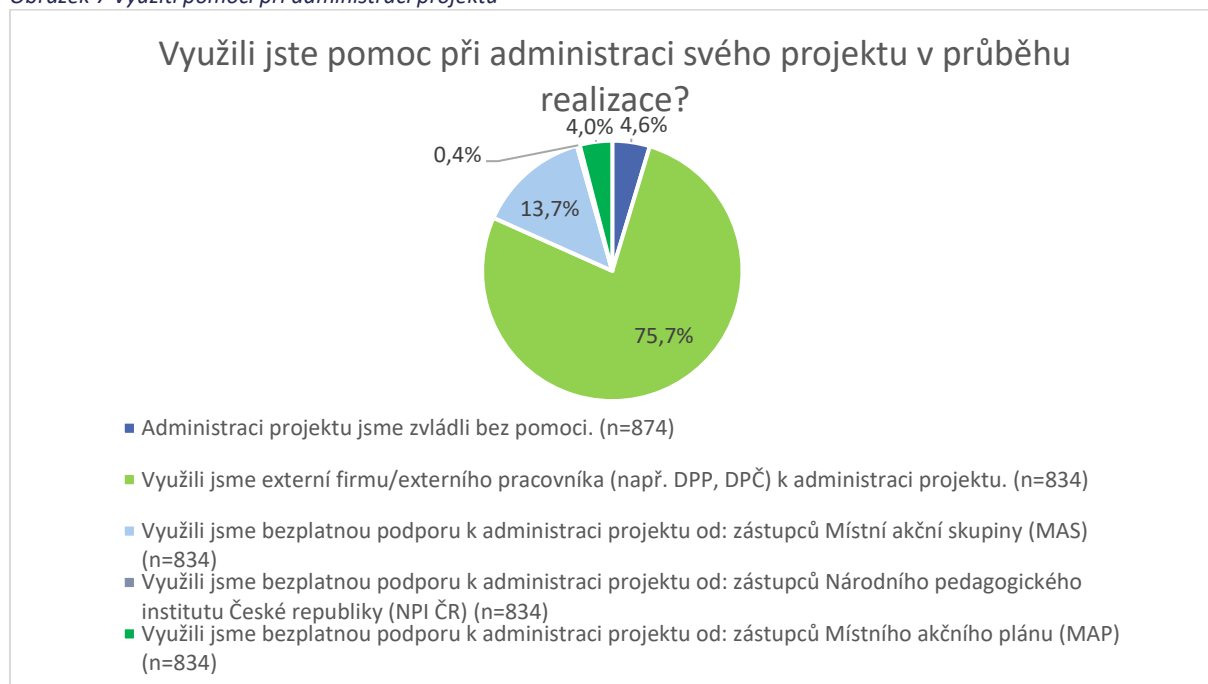

Zdroj: Závěrečné dotazníkové šetření

Pouhé 3,7 % respondentů vypracovalo žádost samo bez pomoci. Z těch, kteří využili jakoukoliv pomoc s tvorbou žádosti, tak nejčastěji využili pomoc externí firmy nebo externího pracovníka (75,5 % respondentů). Nejmenší podíl respondentů využil bezplatnou podporu při tvorbě žádosti od zástupců Národního pedagogického institutu České republiky (0,5 % respondentů). Několik respondentů uvedlo, že využili pomoci MAS nebo MAP, ale byla to pomoc placená. Někteří respondenti uvedli, že využili pomoc od svého zřizovatele.

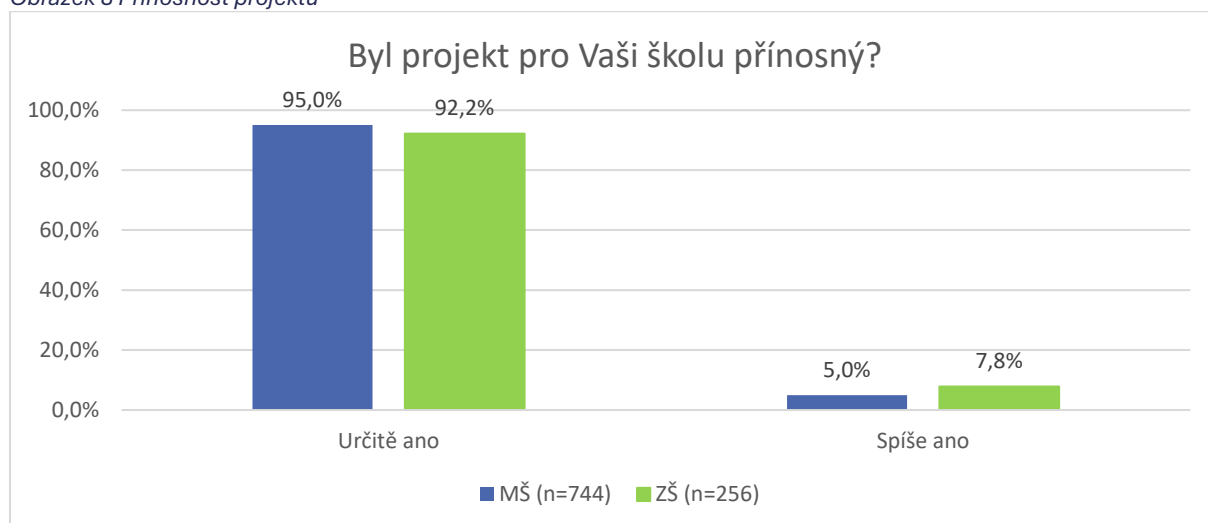
Obrázek 7 Využití pomoci při administraci projektu

Zdroj: Závěrečné dotazníkové šetření

Administraci projektu bez cizí pomoci zvládlo 4,6 % respondentů. Z těch, kteří využili jakoukoliv pomoc s administrací projektu, tak nejčastěji využili pomoc externí firmy nebo externího pracovníka (75,7 % respondentů). Nejmenší podíl respondentů využil bezplatnou podporu na tvorbu žádosti od zástupců Národního pedagogického institutu České republiky (0,4 % respondentů). I zde několik respondentů uvedlo, že využili pomoci MAS nebo MAP, ale byla to pomoc placená. Dále několik respondentů uvedlo, že využili pomoc od svého zřizovatele.

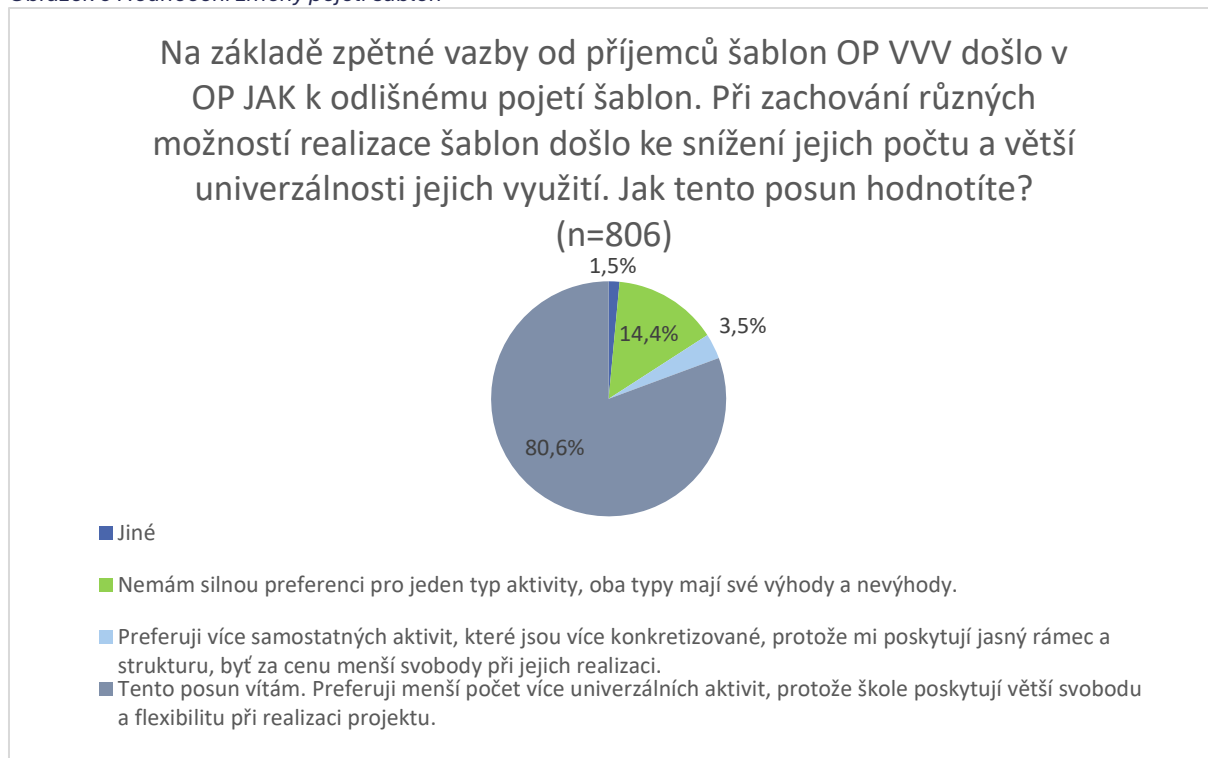
Obrázek 8 Přířnosnost projektu

Zdroj: Závěrečné dotazníkové šetření

Na otázku, jestli byl projekt pro školu nebo školské zařízení přínosný odpovědělo 100 % respondentů za MŠ a ZŠ určitě nebo spíše ano.

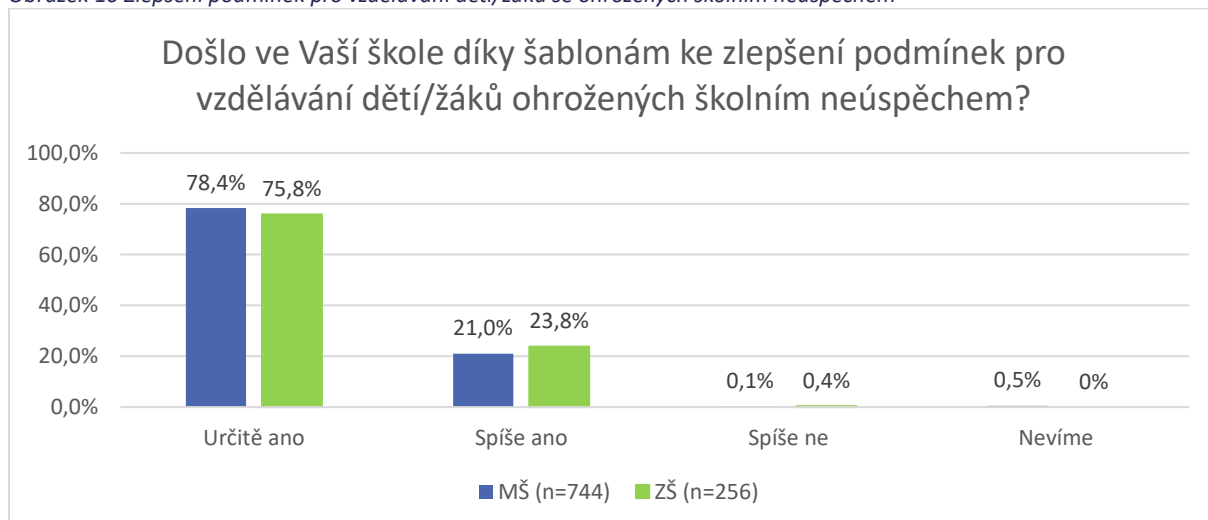
Obrázek 9 Hodnocení změny pojetí šablon

Zdroj: Závěrečné dotazníkové šetření

Vzhledem k tomu, že došlo v OP JAK k odlišnému pojetí šablon, byli respondenti dotazováni, jak tuto změnu hodnotí. Více jak čtyři pětiny respondentů uvedlo, že tento posun vítají. Necelých 15 % respondentů nemá silnou preferenci pro jeden typ aktivity. A pouhých 3,5 % respondentů preferuje původní nabídku aktivit, které jsou více konkretizované.

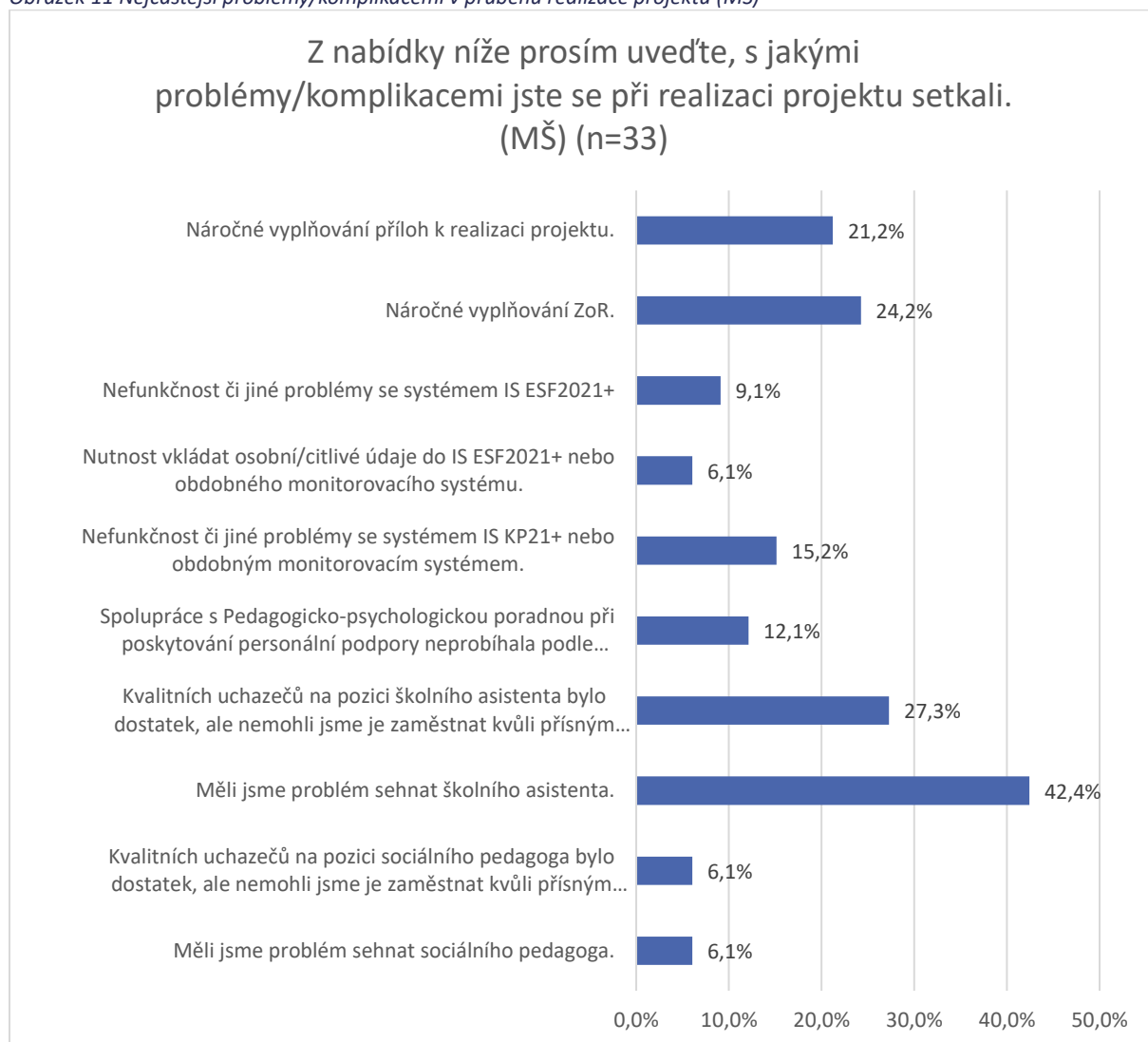
Obrázek 10 Zlepšení podmínek pro vzdělávání dětí/žáků se ohrožených školním neúspěchem

Zdroj: Závěrečné dotazníkové šetření

Na otázku, jestli došlo díky šablonám ke zlepšení podmínek pro vzdělávání dětí nebo žáků ohrožených školním neúspěchem, odpověděla většina MŠ a ZŠ určitě nebo spíše ano. Odpověď Spíše ne uvedl pouze 1 respondent za MŠ a 1 respondent za ZŠ.

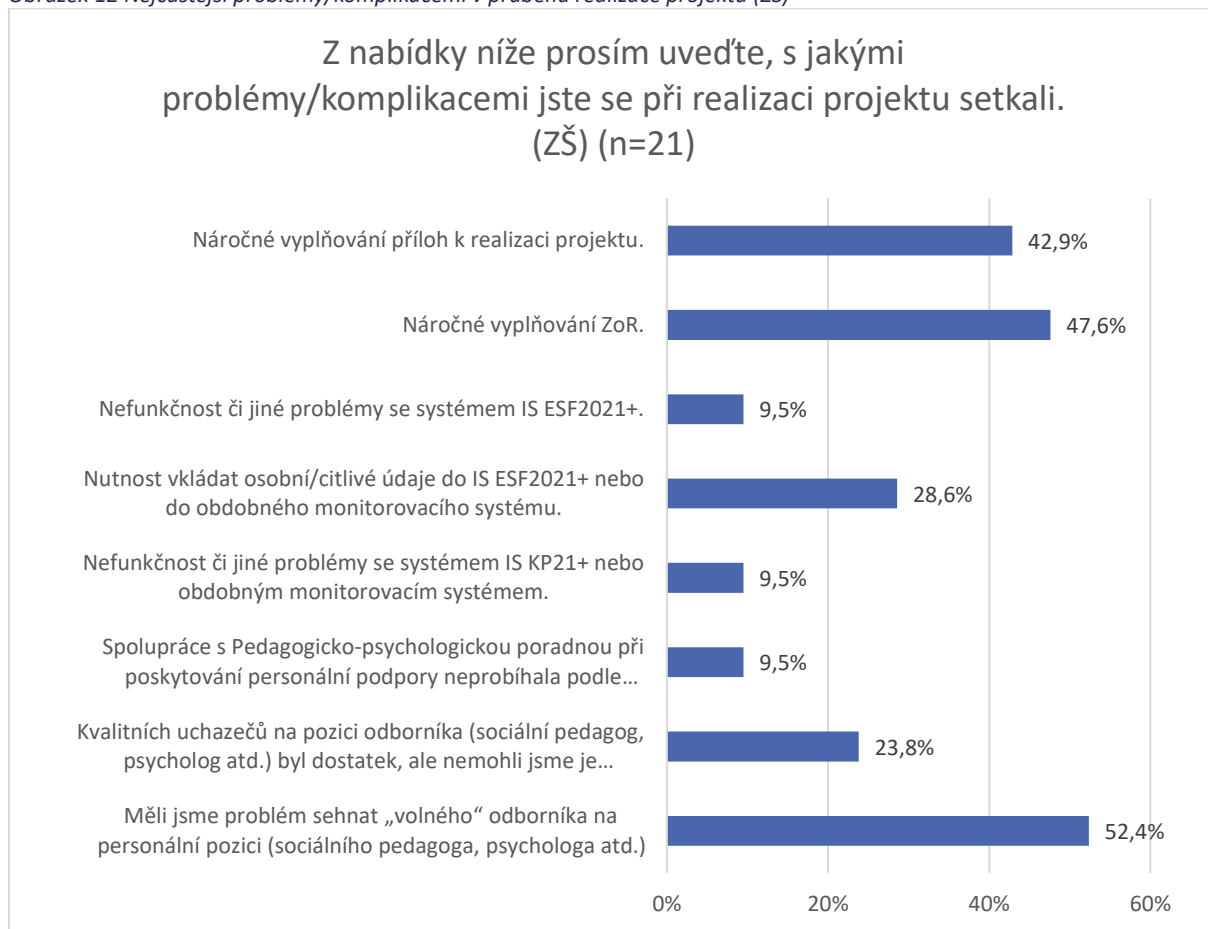
Obrázek 11 Nejčastější problémy/komplikacemi v průběhu realizace projektu (MŠ)

Zdroj: Závěrečné dotazníkové šetření

Nějaký problém při realizaci projektu zaznamenalo 33 respondentů z MŠ. Mezi nejčastěji uváděnými problémy byl problém sehnat pracovníka na pozici školního asistenta, tento problém mělo 42 % respondentů. Dalším problémem byly přísná kvalifikační kritéria u pozice školního asistenta (27 % respondentů).

Obrázek 12 Nejčastější problémy/komplikacemi v průběhu realizace projektu (ZŠ)

Zdroj: Závěrečné dotazníkové šetření

Nějaký problém při realizaci projektu mělo 21 respondentů ze ZŠ. Nadpoloviční většina respondentů měla problém sehnat odborníka na personální pozici. Necelá polovina respondentů měla problém s náročným vyplňováním ZoR. Dalším často uváděným problémem byl problém s náročným vyplňováním příloh k realizaci projektu. (43 % respondentů).

7. KVALITATIVNÍ HODNOCENÍ

7.1. MATEŘSKÉ ŠKOLY

1.I/1 Školní asistent MŠ

Pozice školního asistenta (dále ŠA) byla v oslovených mateřských školách využívána podobně, v některých školkách využili ŠA jako náhradu za pozici chůvy k obsluze dvouletých dětí, kterým pomáhal s nácvičkou jednoduchých činností např. při oblékání, osobní hygieně, stolování nebo pracovních činnostech tak, aby tyto děti mohly bez problémů přejít do běžných tříd, případně se standardně zapojit do běžných aktivit. Dle vyjádření jedné z oslovených školek je pomoc od ŠA při péči o dvouleté děti nezbytně nutná, protože takto malé děti potřebují více individuálního přístupu a více individuální pomoci než děti starší. V ostatních případech ŠA pomáhal pedagogům nejenom v jednoduchých administrativních záležitostech, jako je příprava výukových materiálů pro děti, ale i s obsluhou dětí přímo ve třídě. Dále ŠA pomáhal pedagogům s organizací různých akcí ve školce nebo s doprovodem dětí na akcích mimo školku např. při výletech. V některých školkách byl ŠA využíván mimo jiné k pomoci s administrativou v ředitelně, anebo ke spolupráci s rodiči, konkrétně se zaměřoval na aktivity (např. komunikoval s rodiči dětí), které vedly ke zlepšení docházky dětí do mateřské školy, a to zejména u dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Při komunikaci s rodiči dále řešil vzniklé problémy organizační povahy, informoval je, jak děti během dne pracovaly, jaké pokroky u nich nastaly.

Pozice ŠA je pedagogy hodnocena velice pozitivně, pedagogové si spolupráci chválí a vnímají jeho přítomnost jako velkou pomoc, chválí si i vzájemnou komunikaci.

Díky tomu, že většina oslovených školek navazuje na předchozí vlny Šablon, nemusí řešit problémy s náborem nových ŠA, jelikož využívají stejné lidi ze svých předchozích projektů.

Jako nejčastěji zmíněný problém související s realizací této pozice bylo uvedeno nové vykazování produktivních hodin. Nový způsob vykazování produktivních hodin byl pro některé ředitele složitý. Jeden z respondentů uvedl, že mu také vadila nemožnost uplatnit v produktivních hodinách ošetřování člena rodiny při výkonu pozice ŠA¹.

1.I/2 Sociální pedagog MŠ

K výběru dětí, kterým se sociální pedagog věnoval, docházelo nejčastěji na začátku školního roku, případně dle potřeby v jeho průběhu. Výběr dětí probíhal pozorováním ve třídě, anebo na základě podnětu pedagoga. Sociální pedagog u oslovených škol pracoval s dětmi, které se nezapojovaly do různých her, nebo nebyly schopny navázat kontakt s ostatními dětmi, a to s cílem plnohodnotného zapojení se do společných aktivit. Sociální pedagog pracoval s dětmi ze sociálně znevýhodněného prostředí nebo s dětmi s odlišným mateřským jazykem. Sociální pedagog využíval aktivizační metody, prostřednictvím kterých se cíleně zaměřoval na dítě, interaktivitou udržoval jeho pozornost a angažovanost. Zároveň komunikoval s rodiči dítěte, se kterými řešil dopady složitých životních situací na dítě. Z rozhovorů vyplynulo, že mj. doprovází děti do/ze školky a řeší takové problémy, jako je vzájemné napadání. Některé rodinné případy jsou skutečně vážné, sociální pedagog zajišťuje sociální práci mj. vysvětluje rodičům důležitost (před)školní docházky, co je pro děti dobré k tomu, aby byly úspěšné atp. Minimálně v jednom případě by k docházce bez sociálního pedagoga vůbec nedošlo (vzvedává dítě před domem, matka alkoholička dcerku nevypravovala). Pomáhá také dětem a jejich rodičům s bezproblémovým přechodem do základní školy. Spolupráce s rodiči probíhala nejčastěji ve

---

¹ Ošetřování člena rodiny nelze do produktivních hodin zahrnout, protože za ně pracovník obdrží náhradu od Správy sociálního zabezpečení.

formě individuálních konzultací, ale také formou společného setkání všech rodičů. Sociální pedagog také úzce spolupracoval s ostatními pedagogy, jednak získával od pedagogů podněty a informace o dětech, které mají problémy, a jednak poskytoval podporu, jak s takovými dětmi pracovat. Sociální pedagog současně spolupracoval se sociálním odborem místního úřadu.

Po intervencích sociálního pedagoga se dle vyjádření zástupců jedné školky děti zlepšují v komunikačních dovednostech a nebojí se mluvit ostatními dětmi nebo dospělými, což následně zlepšuje jejich úspěšnost u zápisu do školy.

Někteří rodiče přítomnost sociálního pedagoga ve školce oceňovali, protože si uvědomují, že se svým dětem nevěnují tak, jak by chtěli a bylo potřebné. Jiní rodiče k jeho zapojení mají výhrady, což vyžaduje od školky hodně vysvětlování, neboť rodiče jeho činnost vnímají jako zásah do své rodičovské autonomie.

1.1/3 Dvojjazyčný asistent MŠ

Hlavní úkol dvojjazyčného asistenta (dále DA) byla adaptace dětí z Ukrajiny, zejména v prvním roce po začátku migrace. S dětmi DA pracoval na tematických úkolech, pedagogům pomáhal s tvorbou různých výukových a metodických materiálů pro děti z Ukrajiny. Zároveň úzce spolupracoval s rodiči dětí, byl využit k tlumočnické práci nebo k lepšímu vysvětlení výchovné práce s dětmi. Pokud byl u dítěte nějaký výchovný problém, tak DA pomáhal při konzultacích s rodiči, aby bylo rodiči správně pochopeno, co je třeba u výchovy dítěte změnit a jak by se rodiče měli dětem věnovat. Rodičům vysvětloval různé organizační věci, které souvisejí se školním řádem, třeba kdy děti mají chodit do školky, kdy a kde mají rodiče děti vyzvedávat nebo jaké je potřeba vybavení dětí do školky. DA zároveň pomáhal s komunikací se školní psycholožkou. Tato pomoc byla v daném případě velice důležitá, jelikož měli v kolektivu dvě děti s traumatem a jedno hyperaktivní dítě. DA rodičům tlumočil rady psychologa, jak k těmto dětem přistupovat a pracovat s nimi. DA pomáhal i s organizací školních akcí, kde se věnovala rodičům cizojazyčných dětí. Práce dvojjazyčného asistenta byla školou hodnocena jako velice přínosná.

1.1/4 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ

Všechny oslovené školy realizovaly vzdělávání pracovníků formou vzdělávacích kurzů, a to prezenčně nebo online. Online formu si pracovníci vybírali zejména z důvodu úspory času, aby nemuseli na kurz cestovat a také mohli kurz absolvovat podle jejich časových možností, tím pádem školka nemusela řešit problém se suplováním chybějících pedagogů. Pokud si pracovníci vybrali prezenční formu, tak nejčastěji z důvodu lepšího přenosu zkušeností mezi účastníky kurzu a možnosti se setkat s lidmi z jiných typů škol. Jiné formy vzdělávání (stáže, supervize/mentoring/koučink) oslovené školky nerealizovaly a to proto, že je neznaly nebo neměly osobu, která by je odborně vedla.

Zaměření vzdělávání si školky vybíraly podle aktuální nebo plánované potřeby (práce s určitým typem dětí), podle toho, v čem vedení školy určilo, že by se jednotliví pracovníci měli rozvíjet (mají v tom např. mezery) a zároveň podle toho, o co pracovníci měli zájem a byli motivováni se v dané oblasti rozvíjet sami. V některých případech vedení školy pracovníkům část vzdělávání určilo, část vzdělávání si pracovníci vybírali dle svého uvážení. Některé školky realizovaly vzdělávání podle vytyčených priorit, které měly snahu v celé organizaci dlouhodobě zlepšit, např. zlepšení komunikačního systému, anebo pracovníci ve vzdělávání navazovali na témata, která již absolvovali v předchozích projektech. Respondenti se účastnili kurzů, které byly zaměřeny na nejrůznější témata např. na téma kritického myšlení, formativního hodnocení, podpory nadaných dětí, přípravy dětí na vstup do základní školy, komunikace a spolupráce mezi rodinou a školou, komunikaci s rodiči při krizových situacích, na aplikaci prvků enviromentální výchovy do vzdělávání, diagnostiku dětí v mateřské škole, emoční vývoj a potřeby dítěte předškolního věku, program KuMOT (ten se zaměřuje na využití hudby k procvičování a rozvoji hrubé motoriky a motoriky mluvidel u dětí od 5 do 8 let), anebo Metodu dobrého startu (tato metoda

sleduje rozvoj psychomotoriky ve všech aspektech v součinnosti se sférou emocionálně motivační a sociální a přispívá k rozvoji řeči u dětí), jógu pro děti nebo kurz v Montessori metodách. Díky tomu, že u vzdělávacích kurzů nebyla potřeba akreditace MŠMT, měli pracovníci mnohem větší možnosti k výběru kurzů, které aktuálně pro svojí práci potřebovali. Některé školky využily vzdělávání i u provozních zaměstnanců, např. u vedoucích školních jídelen, kteří absolvovali kurzy na téma hygienické minimum ve školních jídelnách nebo zdravá výživa v mateřské škole, a u hospodáře školy, který se vzdělával v oblasti IT.

Pracovníci hodnotí vzdělávání ve většině případů pozitivně a jako velice přínosné pro jejich práci, získané poznatky, materiály a pomůcky využívají i dále ve své výuce. Sdílení získaných informací z kurzů probíhalo nejčastěji při poradách, anebo při neformálních rozhovorech během pracovního dne, v rámci sdílení disků, formou informačních mailů.

Jediný problém, který oslovené školky identifikovaly, byl problém se suplováním pedagogů, kteří se účastní vzdělávání mimo školku. Tento problém byl největší u nejmenších školek, kde pracuje minimum pedagogů. Problém se suplování ale školky většinou vyřešily, jelikož přínos školení byl vždy větší než problém s nedostatkem lidí. U malých školek se problém promítl i do nadměrné administrativní zátěže spojené s vykazováním absolvovaných kurzů (např. změna účastníka kurzu, špatně napsané osvědčení kurzu). U školek zaměřených na cizí jazyky byl problém s nalezením vhodných kurzů vedených v anglickém jazyce, jelikož u nich vyučují i pedagogové, kteří nemluví česky.

1./5 Spolupráce pracovníků ve vzdělávání MŠ

Většina oslovených školek realizovala spolupráci pracovníků ve vzdělávání v rámci své školky. V těchto školkách realizovali spolupráci na téma relaxační techniky, komunikační techniky nebo inovativních metody environmentálního vzdělávání. Jedna z oslovených školek realizovala spolupráci mezi pedagogy z mateřské školy a pedagogy ze základní školy, tématem jejich spolupráce byl rozvoj čtenářské gramotnosti a příprava dětí na vstup do 1. třídy. Spolupráce probíhala tak, že lektor ze základní školy přinesl do mateřské školy novou metodu nebo způsoby práce např. práce s textem. Kolegům předal nejdůležitější informace a poté se společně zamýšleli nad tím, jak by novinky šly aplikovat do jejich běžné praxe. Součástí spolupráce byla i společná reflexe, která byla zaměřená zejména na sledování dopadů nové výuky na dítě. Další z oslovených školek realizovala spolupráci v jiné školce, spolupráce zde probíhala tak, že školku navštívil pedagog z jiné školy, který se účastnil jejich výuky. Jeho role byla obdoba supervize za účelem sdílení zkušeností. Na konci návštěvy proběhla diskuse s celým pedagogickým sborem. Poté se totéž opakovalo opačně, kdy se zástupci školky účastnili aktivit spolupracující školky. Cílem této spolupráce bylo sdílení zkušeností a s odstraněním profesní slepoty.

Realizace této aktivity byla respondenty hodnocena velice pozitivně. Jeden z respondentů uvedl, že díky spolupráci zjistil, jak funguje práce v jiném prostředí, protože jiné pracoviště má jiné možnosti. Dále zjistil, jaký mají jiní kolegové celkový přístup k dětem a jak se děti chovají v jiné skupině. Ověřil, jak děti reagují na jiné vybavení třídy a některé prvky si poté vyzkoušel i ve své třídě. Vyzkoušené změny byly přijaty ze strany dětí s nadšením, jelikož cokoli změníte v práci s dětmi, tak je to zaujme. Díky možnosti pozorovat, jak pracují ostatní kolegové, získal nové poznatky pro svoji práci. Další z respondentů uvedl, že je velice rád za to, že mohl od lektora získat nové metody výuky, které před tím neznal.

1./6 Inovativní vzdělávání dětí v MŠ

Inovativní vzdělávání realizovala většina oslovených školek formou projektové výuky, a to jak ve škole, tak i mimo školu. Dále realizovaly oslovené školky inovativní vzdělávání formou tandemové výuky nebo Feuersteinovy metody instrumentálního učení. V rámci projektové výuky realizovaly oslovené školky nejčastěji oblast environmentální výchovy, při které se konkrétně zaměřily např. na téma, jak žijí mravenci, problematiku včelstev, či poznávání přírodních zákonů. Dále školky realizovaly projektové dny

zaměřené na sblížení dětí s různými profesemi, konkrétně v oslovených školkách realizovaly např. jak se vaří v kuchyni, jak se staví ptačí budka nebo jak zahradničit. V některých případech se do aktivit s poznáváním profesí zapojovali i rodiče, kteří přišli dětem představit svoji profesi. Školky, které realizovaly projektovou výuku mimo ni, nejčastěji navštěvovaly muzea, divadla, zvířecí farmy, zoo, hasiče, jedna ze školek navštívila i parlament nebo místního starostu.

Témata, ve kterých školky realizovaly inovativní vzdělávání, byla různá, např. prožitkové a zážitkové učení, gramotnosti jazykové, předčtenářské, matematické, umělecké, vzdělávání s využitím nových technologií, rozvoj logopedie a grafomotoriky.

Jedna z oslovených školek realizovala inovativní vzdělávání formou Feuersteinovy metody instrumentálního učení. Pro tuto metodu byly vytipovány děti, se kterými se poté individuálně pracovalo. Tato metoda je zaměřena na rozvoj logického a samostatného myšlení u dětí a je hodně zaměřená na pozornost a aktivní přístup dětí. Děti v rámci této metody pracují se speciálními pracovními listy. Díky instrumentům této metody docházelo k rozvoji myšlení dítěte a ke kontinuální přípravě dětí na přechod na základní školu. Respondent, který tyto metody aplikoval, vyzdvihuje zejména individuální přístup k dětem, na který má dostatek prostoru a času.

Druhá oslovená školka realizovala inovativní vzdělávání formou tandemové výuky. V rámci tandemové výuky si nejprve pedagogové určili tematický celek, na který se zaměřili a domluvili se, co budou během výuky s dětmi dělat, jak se budou doplňovat a na co kdo bude dohlížet. Výuka pak probíhala většinou formou skupinové práce, to znamená, že pedagogové navrhli aktivity v rámci daného tématu a děti měly možnost si vybrat, co budou dělat. Děti mohly vystřídat více aktivit nebo mohly zůstat jenom u jedné, podle toho, co je bavilo. Pedagogové spolu při hodině komunikovali nebo spolupracovali, aby se domluvili, u které aktivity budou dohlížet a pomáhat dětem. Po závěrečném dni proběhlo společné hodnocení, jak výuka proběhla.

Respondenti z další oslovené školky kladně hodnotili inovativní vzdělávání, které jim pomáhalo individualizovat výuku pro dítě se SVP. Konkrétně v dané školce pro práci s dítětem se SVP využívali tzv. klokanův kufřík, který využili jako didaktickou pomůcku v důsledku absolvovaného školení při vzdělávání pracovníků ve vzdělávání a který se osvědčil natolik, že plánují pořídit další vybavení tohoto typu. V individualizaci a inovativnosti výuky s dětmi se SVP napomáhá také skutečnost, že se pedagožky zlepšují v diagnostice.

Jeden z respondentů uvedl, že pro pedagogy bylo velmi přínosné, že inovativní výuka probíhala společně s dalšími třídami, děti se mohly potkat a seznámit s dalšími dětmi a navázat nová přátelství. Děti tuto výuku velice vítaly, jelikož měly možnost zažít spoustu nevšedních věcí. Oblibu výuky inovativní formou, konkrétně formou projektového dne, potvrdili i další respondenti. Děti se do aktivit aktivně zapojily a dost si z nich odnesly. Jedna ze školek označila inovativní vzdělávání za nejhezčí šablonu, protože díky ní má dostatek finančních prostředků na to, aby mohli realizovat další mimoškolní aktivity nad rámec běžné výuky, které nemuseli financovat rodiče a mohli se jich zúčastnit všechny děti.

1.1/7 Podpora dětí s odlišným mateřským jazykem MŠ

Podpora dětí s odlišným mateřským jazykem probíhala v oslovených školkách primárně formou přímé podpory dětí, v některých případech však i podporou jejich rodičů, např. formou speciálních konzultací. Dle jednoho z respondentů je podpora rodičů pro rozvoj dětí velice důležitá, jelikož pokud bude umět rodič dobře česky, tak bude dítěti příkladem a bude se mu samotnému lépe učit český jazyk. Podpora dětí probíhala většinou ve skupince několika dětí formou různých her a aktivit, kdy na ně pedagog mluvil pouze česky. Děti například určovaly názvy zvířat podle obrázků, určovaly barvy nebo se učily názvy nádobí, přístrojů a nábytku. V rámci těchto her si děti rozšiřovaly slovní zásobu a správný slovosled. Ve

dvou případech děti také navštívily divadlo nebo zábavní centrum, z toho důvodu, aby poznaly blíže české prostředí zábavnou formou. Dětem byla často v rámci této aktivity poskytována i logopedická podpora. Díky podpoře získaly děti většinou více jistoty v mluvení a nebály se chybovat, jelikož věděly, že jim chybu někdo vysvětlí. Rodiče tuto podporu také vnímaly pozitivně. Jedna z oslovených školek uvedla, že časová dotace 32 hodin za školní rok je naprosto nedostačující pro potřebný rozvoj dítěte.

1.1/8 Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v MŠ

Všechny oslovené školky využily odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání k organizaci setkání na téma přesunu dětí na základní školu a školní zralost. Na setkání v tomto tématu si většina školek pozvala psychology nebo pedagogy ze základní školy, kteří rodičům poskytli informace, jak se připravit na přechod, co by dítě mělo splňovat a umět, než půjde k zápisu, nebo jaké dokumenty je potřeba k zápisu donést. Rodiče tak měli možnost se odborníků poptat na podrobnosti ohledně vzdělávání na základní škole, případně s nimi řešili individuální případy jejich dětí, které mají nějaké vzdělávací problémy. Mezi další témata setkávání patří komunikační dovednosti dětí, práce s dětmi s odloženou školní docházkou, logopedie a logopedická prevence, seznámení se s vývojem dítěte, fyzické zdraví a rozvoj dětí nebo dílničky pro děti a rodiče. Ve většině oslovených školek je o tato setkání ze strany rodičů velký zájem a v některých případech si téma setkávání vybírají sami rodiče dle svých preferencí. Pouze jedna z oslovených školek uvedla, že rodiče dětí z jejich školky neměli o odborná setkávání moc velký zájem. Odborně tematická a komunitní setkávání jsou všeobecně hodnocena jako velice zajímavá a přínosná jak pro pedagogy, tak pro rodiče. Respondenti z jedné školky po setkání u některých rodičů pozorovali změnu chování v důsledku toho, co pozvaní odborníci doporučovali, nebo rodiče dětí sami sdíleli informace, že některé praktiky doma používají.

Co se na vaší škole díky šablonám změnilo, co děláte nyní jinak?

Všechny oslovené školky uvedly, že díky šablonám mohou více podpořit vzdělávání pracovníků, jelikož se pracovníci mohli účastnit i kurzů v oblastech, které jsou jinak pro školy hodně finančně nákladné. Díky šablonám mohly oslovené školky také zřídit různé personální pozice, které pomáhají s lepším fungováním těchto školek. Školky velice pozitivně vnímají, že mohou využívat služeb školního asistenta, a to jak pro pomoc s dětmi, tak i částečně s administrativou. Jedna z oslovených školek uvedla, že mohli zřídit jako jediní ve městě třídy pro 2leté děti, a díky tomu se mohou občané města vracet dříve do práce. S udržením těchto tříd dokonce pomáhá i zřizovatel. V této školce se i více prohloubila spolupráce se zahraniční školkou, což zlepšovalo osobní rozvoj pedagogů školky. Díky šablonám si mohly oslovené školky dovolit zaplatit odborníky pro odborně zaměřená tematická setkávání. Objem finančních prostředků je pro většinu školek natolik dostačující, že mohou realizovat šablony a aktivity, které potřebují pro rozvoj. Finanční prostředky lze využít tam, kde to je nejvíce potřeba. Často bylo zmíněno i to, že výhodou byla možnost si pro účely výuky pořídit z peněz ze Šablon materiální vybavení, výukové pomůcky a hračky nebo elektroniku, kterou by si za normálních okolností nemohly školky dovolit. Některé oslovené školky využily Šablony k ulehčení rozpočtu pro rozšíření realizace aktivity, které dlouhodobě realizovaly, ale ne v takové míře, jaké by chtěly. Například u spolupráce mezi školami, mohly pedagogům zaplatit náklady na dopravu do jiných měst, ale mnohem častěji realizovaly aktivity, které nikdy před tím nedělaly, a tím mohly zatraktivnit a zlepšit výuku v jejich školce.

Jak vnímáte realizaci Šablon OP JAK oproti OP VVV?

Většina oslovených školek uvedla, že v aktuálním operačním programu je administrace projektu a vykazování aktivit jednodušší. Také je pro ně určitě lepší nový způsob výběru aktivit, kdy jsou aktivity více flexibilní, protože v případě nečekaných událostí mohou reagovat na okamžitou situaci ve školce a mohou rychlou změnou aktivit situaci rychle řešit, což v Šablonách OP VVV nebylo tak jednoduché. Předchozí výběr aktivit v OP VVV někteří respondenti vnímali jako vysoce svazující, a ne vždy vybrané aktivity splnily účel, jaký by plnit měly, aktivity OP JAK lze napasovat opravdu na konkrétní potřeby

školky a na potřeby jednotlivých dětí. Jedna z oslovených školek se z tohoto důvodu předchozích šablon neúčastnila. Nicméně některé oslovené školky kritizovaly i aktuální šablony, jedna školka měla problém s tím, že se museli naučit nový systém práce v aktuálních šablonách, dále měla jedna ze školek problém s pochopením vykazování produktivních hodin a další školka měla problém s tím, že pro ně bylo z metodik a příruček obtížné pochopit, co se po nich vlastně chce nebo zda to, co chtějí dělat do šablony sedí. Poslední nespokojená školka uvedla, že pro ně není nic jako „neutrální změna“, šablon bylo několik vln a vždy tam byly změny, které vadí, protože pokaždé jim zabere obrovské množství času a energie tyto změny najít a zhodnotit, co to pro ně v praxi znamená, než se jim přizpůsobí. Velmi by ocenili stabilitu v pravidlech a financování.

Jak jednotlivé nové personální pozice, vzdělávání nebo komunitní setkávání konkrétně přispěly k tomu, aby bylo vzdělávání lépe uzpůsobeno potřebám jednotlivých dětí? Tak, aby mohly maximálně rozvíjet svůj potenciál.

Většina oslovených školek uvedla, že jim Šablony pomohly k lepší individualizaci výuky, zejména díky personálním pozicím se mohou více věnovat individuálním potřebám dětí. U dětí je pak posun v chování vidět bezprostředně, mají viditelně lepší náladu, jsou veselé, zvědavé. Některé školky uvedly, že vyhledávají cíleně kurzy zaměřené na individualizaci výuky. K lepšímu vzdělávání v některých školkách pomohla u dětí cizinců jejich podpora v rámci aktivit zaměřených na OMJ.

Jaké podmínky tuto změnu umožnily a pokud ke změně nedošlo, co tomu bránilo?

Některé oslovené školky, zejména ty nejmenší, uvedly, že měly problém hlavně se suplováním pedagogů, kteří se účastnili aktivit v Šablonách, dále měly také problém s nadměrnou administrativní zátěží. Jeden z ředitelů uvedl, že kromě své běžné práce ještě musí v projektu hlídat plno věcí, musí reagovat na zpětnou vazbu, musí řídit projekt, dělat opatření, aby se neopakovaly chyby. Podle něj jsou tyto činnosti na poloviční úvazek dalšího člověka. Naopak ve školce s větším počtem dětí s potřebou individuální podpory jsou dle jednoho z respondentů maximální úvazky ze Šablon zoufale malé. Dle tohoto respondenta školky přizpůsobují pravidla tak, aby kterákoliv personální šablona, která je zrovna k dispozici, zaplnila tuto kapacitní mezeru, což není vyhovující ani pro školu, ani pro poskytovatele dotace. Některé školky uvedly, že měly problém s novým vykazováním produktivních hodin u personálních pozic. Ostatní školky uvedly, že s realizací Šablon problém žádný nemají, většinou si vedení školek uvědomuje, že získané prostředky mají pro školu velký přínos, a aby ho dosáhly, tak je potřeba přijmout větší administrativní zatížení.

Jak školy plánují dosaženou změnu udržet i po ukončení projektů?

Všechny oslovené školky uvedly, že by chtěly pokračovat v realizaci aktivit, které zrealizovaly v rámci projektu. To, jestli a v jakém rozsahu budou aktivity realizovat, záleží zejména na tom, jestli se školám podaří najít jiný zdroj financování aktivit. Respondenti také uvedli, že budou po skončení projektu využívat nabyté znalosti ze vzdělávání a spoluprací, výukové pomůcky, hračky a elektroniku. Jeden z respondentů uvedl, že bez Šablon (nebo jejich ekvivalentu) pravděpodobně dojde k výraznému snížení kvality poskytovaného vzdělávání a výhledově k malému nebo žádnému dalšímu rozvoji pedagogického sboru. Současné prostředky alokované na DVPP při současných cenách kvalitní rozvoj moc neumožní.

7.2. ZÁKLADNÍ ŠKOLY

1.II/1 Školní asistent ZŠ

Školní asistent (ŠA) vypomáhal žákům, kteří nebyli diagnostikováni pedagogicko-psychologickou poradnou, a to jak v rámci výuky, tak často i v rámci školní družiny při přípravě na výuku. V některých oslovených školách se zaměřoval i na žáky, kteří pocházejí ze sociálně slabších rodin. Školy tuto aktivitu využívají, aby pokryly zabezpečení nebo zlepšily úroveň vzdělávání žáků. Dále ŠA pomáhali při různých školních akcích jako projektové dny nebo výlety. ŠA také pomáhal pedagogům při dozoru žáků při školních výletech nebo o přestávkách, dále pomáhal s administrativními záležitostmi např. rozvrhoval dozory, vytvářel podklady pro ředitele, učitele, rodiče a dělal další administrativní úkoly. V jednom případě ŠA komunikoval s jinými úřady, pomáhal zajistit potravinovou pomoc, účastnil se společně se sociálním pedagogem schůzek s rodiči nebo pomáhal rodinám při problémech s bydlením. V jedné z oslovených škol ŠA fungoval zejména ve školní družině jako přímá podpora žáků se SVP, pro které je odpoledne už náročné se soustředit. ŠA těmto žákům pomáhal se sebeobsluhou, hygienou, pomáhal žákům se zabavit a zapojit do činností ve družině, fungoval zde jako zklidňující element. V několika školách byl školní asistent zároveň i asistent pedagoga.

Pomoc ŠA hodnotí oslovené školy velice pozitivně a pedagogové si tuto pozici velice chválí, jelikož jim pomáhá při jejich práci ve třídě a při přípravě materiálů do výuky, takže mohou věnovat více času přímé pedagogické práci. Většina oslovených škol měla problém s novým vykazováním produktivních hodin a zároveň jim vadilo, že v každé výzvě se vykazování práce měnilo, takže se museli učit pokaždé nový systém.

1.II/2 Školní speciální pedagog ZŠ

Školní speciální pedagog (SP) v oslovených školách často pracoval v rámci školního poradenského pracoviště a věnoval se primárně žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Hlavní náplní práce SP byla individuální práce s žáky a rodinami – ve spolupráci s nimi nastavoval hranice pomoci, kterou je škola schopna poskytnout, nastavoval pravidla spolupráce, vyhodnocoval přínosy zvolených opatření a řídil spolupráci v týmu. Na začátku školního roku vždy prováděl ve třídách depistáž, společně s pedagogy hodnotili jednotlivé žáky ohledně případné potřeby SVP. V některých případech pomáhal SP s dokumenty pro pedagogicko-psychologickou poradnu jako jsou např. diagnostické dotazníky a pomáhal s jejich vyhodnocením a dále spolupracoval na tvorbě individuálních vzdělávacích plánů a plánů pedagogické podpory pro žáky. V některých oslovených školách SP alternoval práci školního psychologa, s žáky řešil i jejich individuální problémy ve škole. Spolupráce pedagogů a SP fungovala ve většině škol velice dobře, pedagogové s ním často konzultovali konkrétní žáky a jejich problémy, zároveň chodil i do hodin, což zajišťovalo vzájemnou zpětnou vazbu. V jedné z oslovených škol byl začátek spolupráce pedagogů se SP rozpačitý, jelikož pedagogové měli pocit, že SP bude kontrolovat jejich práci. Poté, co zjistili, že tomu tak není, tak jeho služby začali aktivně využívat např. pomáhal s vysvětlením zpráv z pedagogicko-psychologické poradny tak, aby pedagogové pochopili, co od nich poradna chce a jak mají pracovat s žáky. Spolupráce s rodiči fungovala zpravidla dobře, v některých případech bylo však nutné opakovaně upozorňovat na soustavnou práci i doma. Úspěšnost práce SP je do velké míry závislá právě na spolupráci s rodiči, pokud nespolupracují, tak se žák neposune, anebo minimálně.

1.II/3 Školní psycholog ZŠ

Školní psycholog (ŠP) v dotazovaných školách pracoval jak s jednotlivci, tak i s celým kolektivem. Většinu jeho práce tvořili žáci, kteří vyhledávali spolupráci ze své iniciativy. ŠP také prováděl průběžné náslechy ve třídách, častěji však na přímou prosbu pedagoga či vedení s úkolem se soustředit na konkrétního žáka nebo žáky v případě, že žák špatně komunikoval nebo vykazoval znaky zhoršujícího se psychického

stavu. Spolupráce ŠP a pedagogů byla hodnocena jako velice přínosná a často intenzivní, včasná komunikace ze strany pedagoga pomáhá pracovat s potenciálně patologickými jevy v zárodku a případně je zarazit, komunikace je nezbytná zejména s ohledem na identifikaci a spolupráci při řešení problémů. ŠP ve většině škol také provádí edukaci pedagogických pracovníků, zejména v oblasti identifikace potíží a možných okamžitých postupů/prvotního řešení v případě krizové situace. Krizových intervencí bylo v dotazovaných školách opravdu hodně, často se jednalo o případy špatné rodinné situace (rozvody, odchod rodiče), ve velké míře se na špatném psychickém stavu dětí podílela i v podstatě neustálá online komunikace, která u dětí zmenšuje zábrany a dává velký prostor pro nepochopení, které pak na žáky silně doléhá. S tím je spojena i spánková deprivace, protože děti jsou online do pozdních nočních hodin. Problémem je, že se velmi často jedná o jedinou dostupnou psychologickou péči, která je žákům a rodinám k dispozici. I po uplynutí určitého časového období se také často jednalo o práci s žáky v oblasti krizového poradenství jako následku uzavření školy v době pandemie covid – fyzická nepřítomnost ve škole a absence sociálního kontaktu do značné míry narušily schopnost některých žáků se soustředit, komunikovat a provozovat běžnou sociální interakci, z čehož pramení problémy v oblasti duševního zdraví žáků. V části dotazovaných škol ŠP také jezdil s žáky na adaptační pobyty a školy v přírodě, aby pomohl vytvářet aktivity stmelující kolektiv. Velmi úzká spolupráce probíhala v konkrétních případech jednotlivých žáků s pedagogicko-psychologickou poradnou. V nutných případech vyhledával žákům dostupné psychiatrické kapacity (protože bohužel některé stavy již vyžadovaly medikaci) s důrazem na důslednou komunikaci s rodiči (aby jim bylo vše řádně vysvětleno). Spolupráce probíhala i s klinickými psychology, kteří mají v péči konkrétní žáky (konzultace, doplňující postupy péče). Všechny dotazované školy uvedly, že pozice ŠP je pro jejich školu nepostradatelná, jedna ze škol uvedla, že bez ŠP a ostatních odborných pozic si činnost ve škole umí představit jen obtížně – děti se SVP je ve škole poměrně dost, a ne každý je speciální pedagog nebo psycholog, bez jejich odbornosti je integrace žáků se SVP v podstatě nemožná.

1.II/4 Sociální pedagog ZŠ

Sociální pedagog se prioritně zaměřoval na rodiny nebo žáky s různým sociálně ekonomickým nebo kulturním znevýhodněním. U žáků se konkrétně zaměřoval na výukové a výchovné problémy. Poskytoval jim pomoc při přípravě na výuku, s úpravou domácího režimu za účelem efektivnějšího učení, a to s cílem předcházet jejich školní neúspěšnosti. Věnoval se i výchovným problémům žáků nebo jim pomáhal s rozvojem komunikace a začleněním do kolektivu. Společně s žáky konzultoval různé události plynoucí ze situace v rodině (co znamená a jaké důsledky má návštěva OSPOD v rodině, jakými možnostmi může skončit rozvodové řízení rodičů, jaký mají vliv exekuce na chod rodiny a jaké jsou možnosti řešení) s cílem pomoci žákům s orientací ve složitých životních situacích. Sociálně slabým rodinám mj. vypomáhal s vypůjčením si ICT techniky, která souvisí / je potřebná pro výuku. Sociální pedagog byl ve velice úzkém kontaktu s rodiči, získával od nich jejich pohled na daný problém, a to z toho důvodu, aby nebyl pohled na problém jenom ze strany školy. Rodiče průběžně informoval ohledně své práce a vývoji žáků, a to v rámci společných schůzek. S rodiči řešil, jak by měli s dětmi procvičovat látku, jak se lépe učit, jak nastavovat domácí režim (např. jak vhodně zařazovat pauzy při učení). Rodičům, kteří mají sociálně ekonomické obtíže často pomáhal zařizovat i záležitosti ohledně financí např. platby školní družiny, jak získat školní dotaci na školní obědy nebo na lyžařský kurz. Společné schůzky realizoval i s pedagogy a žáky dohromady proto, aby se řešení problému posunulo efektivněji a bylo zvolené řešení pro všechny zúčastněné dobře čitelné. Při spolupráci s pedagogy pravidelně řešil zpětnou vazbu, informoval je, jak pracoval s žáky, jak probíhala různá setkání. Pedagogy intenzivně metodicky vedl při práci s žáky nebo při komunikaci s jejich rodiči. Identifikace žáků, kteří vyžadovali podporu sociálního pedagoga, probíhala nejčastěji ze strany třídních učitelů a výchovných poradců. Následné řešení bylo voleno v rámci školního poradenského pracoviště, pokud ho škola měla, kde si členové skupiny navzájem při řešení problému rozdělili role. Sociální pedagog často spolupracoval také

i se subjekty mimo školu, jako je např. nízkoprahové centrum, OSPOD, lékaři, rodinné centrum nebo městská policie.

1.II/5 Kariérový poradce ZŠ

Kariérový poradce v oslovených školách pomáhal žákům jak na prvním, tak na druhém stupni. Kariérové poradenství nejčastěji probíhalo formou individuálních konzultací, a to i s rodiči žáků. Během konzultací proběhla u žáků identifikace silných stránek, seznámení s možnostmi a vytyčení směrů dalšího vzdělávání, dále pomáhal žákům s orientací v procesu přijímacích řízení (5. i 9. třídy). Ze strany rodičů byl ve většině oslovených škol o konzultaci zájem, občas bylo nutné mírně korigovat představy rodičů, ať už co do možností, tak i představ o vlastním dítěti. Některé školy na setkání zvaly i odborníky z praxe, aby měli žáci lepší představu o reálných činnostech v rámci různých povolání, anebo žáci jezdili na exkurze a zájezdy do podniků v kraji, aby zjistili, jak to v takových firmách funguje. Při práci s celou třídou využíval kariérový poradce diagnostické nástroje, psychologické dotazníky, tematicky zaměřené hry aj. Kariérový poradce pomáhal žákům s přípravou na přijímací zkoušky, pokud byl žák slabší, tak to z této přípravy poznal a motivoval ho i jeho rodiče k důkladnější přípravě, případně pomáhal zvolit vhodnou školu. S žáky také řešil, jak se připravit na přestup na vyšší stupeň.

Jeden z respondentů uvedl, že jejich škola byla zapojena v neformální skupině kariérových poradců v rámci ORP za podpory MAS, kde měli možnost sdílet tipy na dobře spolupracující zaměstnavatele v regionu, setkání probíhala 3x ročně, zpravidla v prostorách místních firem nebo středních škol, což významně pomáhalo k propojení a navázání spolupráce. Jednou ročně společně organizovali veletrh firem a středních škol, postupně se jim podařilo přesvědčit firmy, že dává smysl se účastnit akcí určených pro základní školy, v současnosti navázaná spolupráce probíhá velmi dobře.

1.II/6 Dvojjazyčný asistent ZŠ

Oslovené školy měly velký problém sehnat pracovníka na tuto pozici, takže v době šetření ještě tuto aktivitu nerealizovaly. Pozici dvojjazyčného asistenta realizovala jediná oslovená škola. Ta uvedla, že tuto pozici využili jako pomoc s integrací ukrajinských žáků ve všech směrech. Spolupráce dvojjazyčného asistenta s pedagogy byla hodnocena jako velmi dobrá. Z rozhovorů vyplynulo, že by integrace cizojazyčných žáků bez dvojjazyčného asistenta v podstatě nebyla možná. Dvojjazyčný asistent oboustranně pomáhá překonávat jazykovou bariéru, navíc v kontaktu s rodiči působí jako sociální pedagog, pomáhá s nimi nastavovat spolupráci.

1.II/7 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZŠ

Všechny dotazované školy realizovaly vzdělávání pracovníků ve vzdělávání formou vzdělávacích kurzů nebo vzdělávacích programů, část pracovníků realizovala vzdělávání prezenčně a část formou webinarů. V některých školách proběhlo vzdělávání přímo ve škole pro celou sborovnu. Oslovené školy uvedly, že neměly problém s nalezením vhodných kurzů, jelikož nabídka vzdělávacích kurzů je poměrně široká. S opakováním šablon je na trhu dostatek organizací nabízejících vzdělávání, školy se tak neseťkaly s tím, že by pro dané téma nebyl k dispozici školitel. Problémem je proměnlivá kvalita vzdělávacích kurzů, školy tak často pracovaly s osobními doporučeními, zkušenostmi nebo referencemi z jiných škol. Nabídka vzdělávání byla širší zejména díky zrušení požadavku na akreditované kurzy. Zástupci jedné ze škol uvedli, že cena za nejkvalitnější lektory a kurzy občas přesahovala rozpočet šablon, a proto by bylo na místě zvážit navýšení rozpočtu tak, aby odpovídalo podmínkám na trhu. Dále respondenti uvedli, že u některých intenzivnějších a delších kurzů byl trochu problém vejít se do časové dotace dané šablonou.

Ve většině případů si sami pracovníci vybírají aktivity nebo kurzy, které spadají do jejich oboru, v některých případech pak téma kurzů vybírá sám ředitel školy podle potřeb školy. Mezi absolvované kurzy patřila mj. spolupráce učitele a asistenta pedagoga v heterogenní třídě, obtížné situace a konflikty na školách a jejich zvládnutí, vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra, specifika a principy práce

s dětmi s epilepsií, neverbální prostředky ve výchově, kurzy na téma leadership, mentoring, hudební semináře nebo kreativní činnosti. Po absolvování kurzů se ve většině škol informace a získané výukové materiály sdílely ve sborovně, při poradách, předmětových komisích nebo na sdíleném úložišti, vše se snahou získané poznatky okamžitě přenést do výuky.

1.II/8 Spolupráce pracovníků ve vzdělávání ZŠ

V oslovených školách probíhala spolupráce pracovníků ve vzdělávání různými formami. V jedné ze škol spolupráce probíhala formou návštěvy z/do jiné školy, škole se podařilo díky šabloně utvořit určitou komunitu spřátelených škol napříč republikou. Mezi školami probíhaly vzájemné návštěvy v hodinách, šablona umožnila přímý kontakt, pozorování a spolupráci v hodinách, kdy mohou pedagogové přímo v praxi pozorovat, jak učí kolegové. V další škole probíhala spolupráce formou návštěv školních parlamentů, kde se pedagogové inspirovali, jak pracovat s žáky a jak je více zapojovat do práce ve školním parlamentu. V jedné z dotazovaných škol probíhala spolupráce v rámci školy, kdy lektor ukazoval kolegům fungování interaktivních tabulí a interaktivních panelů, prezentoval, jak konkrétně je lze využívat, dále pak učil kolegy pracovat s robotickými hračkami, jak je zapojit a zprovoznit, jak je lze využít ve výuce, a to nejen ve výuce informatiky, ale i třeba ve výuce češtiny, matematiky a dalších předmětů. Pedagogové aktivitu hodnotili velice pozitivně, jelikož výhodou pro zúčastněné pracovníky je možnost převzít od kolegů takové způsoby výuky (nebo jejich části), které vyhovují jak nastavení daného pracovníka, tak například potřebám třídy/jednotlivých žáků. Přínos pro praxi je značný, spolupráce rozšiřuje obzory a pro přenos získaných poznatků do praxe není třeba složité přípravy.

1.II/9 Inovativní vzdělávání žáků v ZŠ

V oslovených školách probíhalo inovativní vzdělávání žáků nejčastěji formou projektové výuky a vzdělávání s využitím nových technologií. V některých případech školy realizovaly tandemovou výuku nebo zážitkovou pedagogiku. Projektová výuka probíhala jak ve škole, tak i mimo školu, a to na témata enviromentální výuka, historie města, umění nebo evropské státy. Například v jedné ze škol probíhala projektová výuka zaměřená na ekosystém lesa, projekt byl koncipovaný se záměrem naučit děti učivo přírodopisu zábavnou formou. V rámci projektu žáci viděli různé druhy lesních rostlin, navštívili několik přírodních rezervací, učili se poznávat rostliny pomocí počítače, navštívili záchranou stanici pro lesní zvířata, naučili se pracovat s odbornou literaturou a navštívili myslivce. Školy také využívaly inovativní výuku k pořádání školních výletů a exkurzí. V rámci využití nových technologií ve školách byli využiti ve výuce programovatelní roboti, 3D tiskárny, tablety nebo počítače. Žáky tento druh výuky velice bavil, a to hlavně díky zážitkovému učení, kdy nemuseli sedět v lavici ve škole a frontálně se učit. Jeden z respondentů uvedl, že podstatě jediným úskalím této aktivity bylo přizpůsobení rozvrhu, s ohledem na zapojení pedagogických pracovníků bylo v případě projektových dnů potřeba uzpůsobit rozvrh celé školy. Ředitel jedné ze škol zmínil, že měl problém s tím, že musí vypisovat všechny žáky, kteří se účastnili dané aktivity, a to např. u projektových dnů znamenalo vypsát 500 žáků do tabulky v excelu, což dle něho bylo zbytečně administrativně zatěžující. Další ředitel zmínil, že měli problém s požadavkem na 32 hodin podpory minimálně na jednoho žáka, a navrhl, že by bylo vhodné časovou dotaci snížit tak, aby bylo možné jít více do šířky a podpořit větší počet dětí (v minulých šablonách bylo 16 hodin, což bylo pružnější).

1.II/10 Podpora žáků s odlišným mateřským jazykem v ZŠ

Podpora žáků probíhala formou doučování českého jazyka, při kterých se cizojazyční žáci účastnili různých vyučovacích aktivit např. pracovali s pracovními listy, plnili různé úkoly, a to nejčastěji formou her (např. pexeso). Při doučování ve škole se zaměřovali např. na běžné situace, do kterých se mohou žáci dostat ve škole, třeba komunikace se spolužáky nebo s učiteli. Podpora v některých případech probíhala i mimo školu, a to v parku, muzeu nebo knihovně. V prostorách mimo školu si žáci procvičovali běžné životní situace jako je objednání si v cukrárně nebo pojmenovávají věci, které cestou potkají. Ve

sledovaných školách využívali podporu zejména žáci ukrajinské národnosti, ale také mongolské nebo vietnamské. K rozvoji jazykových dovedností došlo zejména u žáků na prvním stupni, u kterých je rozvoj jazykových schopností rychlý, důležité (na obou stupních) je podporovat socializaci žáků, protože v kolektivu se jazyk učí rychleji, to je ovšem podmíněno vůlí žáků a tím, zda se chtějí zapojovat a učit, nicméně jsou i žáci, kteří setrvávají v jazykově uzavřené skupině (rodina, komunita), a ani po letech neovládají jazyk na dostatečné úrovni. Naopak často je možné pozorovat přenos znalosti jazyka do rodiny, kdy si rodiče díky svým potomkům uvědomí jeho důležitost a díky znalosti jazyka se jim značně rozšíří možnosti. V některých případech škola poskytla podporu i rodičům žáků. Jedna ze škol měla problém s požadovanou délkou aktivity, 32 hodin podpory jim přišlo hodně, jelikož zapojení žáci ne vždy na doučování přišli, a poté museli jejich podporu dohánět v jiné termíny. Dalším problémem bylo pro tuto školu sehnat osobu, která by se po své práci ještě věnovala těmto žákům. Další škola naopak uvedla, že by potřebovala naopak více hodin podpory, jelikož hodinovou dotaci rychle vyčerpali. Dále pro ně bylo mírnou komplikací navázání podpory na jednoho žáka, možnost rozdělit jednotku na více žáků by umožnil větší flexibilitu.

1.II/11 Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v ZŠ

V jedné z oslovených škol využili odborně zaměřené setkání k organizaci osvětové kampaně „Uklidme Česko“, kterou škola organizovala ve spolupráci s ekologickým střediskem, které zajistilo účast odborníka na ekologii. O úklid ze strany rodičů byl celkem velký zájem, jelikož rodiče mají zájem o zlepšení prostředí v jejich městě. Ve druhé škole byl realizován seminář všech žáků hudebního oboru violoncello, kterého se účastnil profesionální violoncellista. Škola dále organizovala taneční vystoupení v místním divadle připravené ve spolupráci s profesionálním choreografem. Zájem ze strany rodičů o tato setkávání byl velký, benefitem setkávání je zpravidla vynikající atmosféra a trošku jiné (méně formální) prostředí.

Co se na vaší škole díky šablonám změnilo, co děláte nyní jinak?

Šablony dotazovaným školám přinesly zdroj financí na realizaci inovativního vzdělávání formou vzdělávání, spoluprací, projektové výuky, a to včetně pořízení podpůrného vybavení. Díky tomu došlo v daných školách ke zkvalitnění výuky, zlepšení spoluprací u pedagogů a zlepšení celkového klimatu ve školách. Pedagogové mohli být také lépe finančně ohodnoceni za mimoškolní práci s žáky. Bez financí ze šablon by tyto aktivity školy nemohly realizovat. Pro část škol bylo největší pomocí zřízení personálních pozic ve škole, školy si už nedokážou představit, že by fungovaly bez speciálního pedagoga nebo psychologa. Velkou pomocí pro školy byli také školní asistenti, kteří dokážou velmi rychle pomoci potřebným žákům a ulehčit práci pedagogům s nepedagogickými činnostmi.

Jak vnímáte realizaci Šablon OP JAK oproti OP VVV?

Všechny oslovené školy vnímají změnu výběru aktivit v nových šablonách velice pozitivně, zejména lepší flexibilitu při výběru aktivit a jejich realizaci. Školy ocenily zjednodušení administrace projektu a menší objem vykazovaných aktivit. Některé školy měly problém se změnou vykazování produktivních hodin u personálních šablon a se změnou vykazování podpořených osob, který se aktuálně nedělá v IS ESF ale formou excelu.

Jak jednotlivé nové personální pozice, vzdělávání nebo komunitní setkávání konkrétně přispěly k tomu, aby bylo vzdělávání lépe uzpůsobeno potřebám jednotlivých dětí? Tak, aby mohly maximálně rozvíjet svůj potenciál.

Téměř všechny oslovené školy uvedly, že šablony přispěly lepšímu uzpůsobení potřeb jednotlivých dětí, a to zejména prostřednictvím projektových dnů a personálních pozic. Jeden z respondentů uvedl, že v rámci projektových dnů mohli i méně úspěšní žáci zažít úspěch, což je může motivovat k lepší práci ve škole. Další z respondentů uvedl, že šablony jednoznačně vedly ke zlepšení práce s žáky, kteří mají

výukové problémy, umožnily věnovat jim individuálnější péči, která by bez šablon byla obtížná, škola měla před realizací projektu jen omezené možnosti, jak je jinak podpořit. Dle několika oslovených pedagogů k lepšímu uzpůsobení potřeb jednotlivých žáků nejvíce přispěly personální šablony, zejména speciální pedagog, školní psycholog a školní asistent, tyto pozice většinu svého času věnovaly individuální práci s žáky. V některých případech se personální pozice nevěnovaly pouze slabším žákům, ale také individuálním potřebám nadaných žáků. Školy, kde se již dlouhodobě věnují potřebám jednotlivých žáků, měly díky projektu větší objem peněz, se kterým hospodařily, a individuální podpora mohla být poskytována ve vyšší kvalitě.

Jaké podmínky tuto změnu umožnily a pokud ke změně nedošlo, co tomu bránilo?

Nejčastěji zmiňovaným problémem byla změna vykazování produktivních hodin u personálních pozic, některé školy měly problém s požadovanou kvalifikací u školního asistenta a dvojjazyčného asistenta. V případě dvojjazyčného asistenta by byla dle zástupce vedení jedné z oslovených škol vhodná úprava ve smyslu snížení požadavků na kvalifikaci, protože zejména u lidí, kteří přichází ze zahraničí je oficiální kvalifikace problém, i když jinak jsou pro pozici ideální. Některé školy měly také problém s délkou úvazku pro personální pozice např. když škola měla v předchozím období školního psychologa na plný úvazek a nově měly nárok pouze na poloviční úvazek. Pro školy z menších měst bylo obsazování specializovaných pozic problémem, zejména z toho důvodu, že pracovní smlouva je zpravidla omezena na trvání šablony, což případným zájemcům zvyšuje míru nejistoty a snižuje ochotu k nástupu. Některé školy uvedly, že mají neustálou nejistotu v tom, jak bude probíhat podpora personálních pozic v budoucnu. Uvítali by, kdyby byl zveřejněn plán podpory na několik let dopředu, aby mohli lépe plánovat rozvoj školy do budoucích let. Několik oslovených škol mělo problém s nepřehledností a uživatelskou přívětivostí monitorovacího systému, v systému není na první pohled zřejmé, co kam patří, kudy se k jednotlivým položkám dostat, víceúrovňová architektura je nepřehledná a vyžaduje neustálé klikání.

Jak školy plánují dosaženou změnu udržet i po ukončení projektů?

Všechny oslovené školy uvedly, že by v realizaci aktivit rády pokračovaly i v budoucnu. To, jestli a v jakém rozsahu budou aktivity realizovat, záleží zejména na tom, jestli se školám podaří najít jiný zdroj financování aktivit. Pokud by skončilo financování z evropských fondů, tak by došlo k omezení individuálního přístupu k žákům se SVP na nezbytné minimum, jelikož by většina škol neměla prostředky na personální pozice. Činnost škol je bez personálních pozic jen těžko představitelná, jelikož je jejich role na školách nenahraditelná. Respondenti také uvedli, že budou po skončení projektu využívat nabyté znalosti ze vzdělávání, spoluprací a inovativního vzdělávání, taktéž budou využívat z projektu pořízené výukové materiály, pomůcky a elektroniku.

7.3. ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍ KLUBY

1.V/1 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK

V oslovených školních družinách (ŠD), realizovali vzdělávání pracovníků ve vzdělávání formou vzdělávacích kurzů, a to jak prezenčních, online formou včetně kurzu pro celý kolektiv v prostorách školy. Vždy záleželo na preferencích jednotlivých ŠD. V oslovených ŠD absolvovali pracovníci kurzy na témata výtvarné techniky, dramatické kurzy, hudebně pohybové kurzy, práce s dětmi s ADHD, komunikace s dětmi a rodiči, formativní hodnocení, sociální učení, výtvarná výchova, pracovní činnosti, polytechnické vzdělávání a čtenářská gramotnost. Například v kurzu zaměřeném na ADHD se pracovníci dozvěděli, jak s dětmi pracovat při záchvatu vzteku nebo v případě, kdy se jim něco nelíbí. Naučili se, jak na dané situace reagovat a jak postupovat, aby dítě zklidnili. Přenos do praxe byl dle respondentů v podstatě okamžitý, získané poznatky se vždy snaží aplikovat co nejdříve, částečně proto, že je zajímavá,

jak se nové postupy projeví a jak je budou děti přijímat. V neformálním vzdělávání není přenos až takový problém, témata jsou víceméně daná, takže jde o vyzkoušení jiného způsobu výuky a nových nápadů. S ohledem na omezený počet pracovníků v ŠD je každý seminář organizační výzva, tento problém se snaží řešit pomocí spojování oddělení, nebo naopak rozdělení na části tak, aby to co nejméně narušilo normální provoz ŠD, jednou z volených variant bylo i absolvování vzdělávání online, případně absolvování kurzu ve skupině ve dnech ředitelského volna.

1.V/2 Spolupráce pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK

Spolupráce v jedné z oslovených ŠD proběhla tak, že pracovníci spolupracovali mezi sebou při přípravě akcí pro děti. Pracovníci si na začátku společně sedli a domluvili si, jaké téma zvolí a poté si začali vyhledávat a vytvářet potřebné materiály. Aktivity se pak snažili realizovat tak, aby starší žáci pomáhali mladším. Žáci zapojení do těchto aktivit to vnímali velice pozitivně, jelikož si mohli vyzkoušet nové věci. V ŠD byla spolupráce realizována na téma zdravé výživy nebo vysvětlení tradic a významných dní. Méně zkušený pracovník se tím naučil, jak lépe pracovat s žáky a jak připravovat akce pro žáky. Starší pracovník se zase naučil od mladšího kolegy pracovat se sociálními sítěmi.

1.V/3 Inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v ŠD/ŠK

Oslovené ŠD nejčastěji realizovaly inovativní vzdělávání formou projektové výuky, v tématech výtvarné techniky, řemesla, dramatická výchova, hudebně pohybové hry, environmentální výchova, výtvarná výchova nebo polytechnické vzdělávání. Jenda z oslovených ŠD navazovala na předchozí aktivitu vzdělávání pracovníků ve vzdělávání, jelikož je jejich cílem co nejrychlejší přenos poznatků do výuky hned po jejich nabytí. Z peněz určených na tuto aktivitu pořídili potřebné pomůcky k tomu, aby mohli co nejlépe přenášet získané poznatky do výuky/výchovy. Pořízení pomůcek mimo šablony je pro družiny finančně téměř nemožné. Další ŠD využila prostředky k realizaci projektových dnů, které byly často spojené s výletem mimo školní prostory – např. návštěva galerie s edukačním programem. Nebo realizovali projektový den v družině, kam si pozvali lektora a ten v rámci tématu připravil stanoviště s úkoly a možnostmi si vyzkoušet různé pomůcky. Tato ŠD zmínila, že si nebyla jistá, zda je možné ze šablony hradit pomůcky nebo výjezdy větších skupin mimo školu. ŠD by uvítala, kdyby od poskytovatele dotace přesně věděla, co vše lze z financí na aktivitu hradit.²

Co se na vašem školském zařízení díky šablonám změnilo, co děláte nyní jinak?

Dotazované ŠD většinou navazují na aktivity, které dělaly před realizací šablon ale s tím rozdílem, že k tomu mají větší finanční možnosti a mohou dělat těch aktivit více a ve větším rozsahu. Prostředky ze šablon jsou v podstatě jediným zdrojem financování pro rozvoj ŠD. S obecným nedostatkem financí ve školství mají školy tendenci klást důraz v rámci svých možností na financování formálního vzdělávání na úkor neformálního ve školních družinách.

Jak vnímáte realizaci Šablon OP JAK oproti OP VVV?

Nové šablony vnímají ŠD pozitivně, zejména jejich zjednodušení a lepší flexibilitu při realizaci vybraných aktivit.

Jaké podmínky tuto změnu umožnily a pokud ke změně nedošlo, co tomu bránilo?

Aktivita Inovativní vzdělávání byla a je pro jednu z oslovených ŠD velice časově náročná. Splnění časové dotace 32 hodin je pro ně náročné. Pokud chtěli aktivitu dělat v kratším časovém úseku (ne celý školní rok), tak pak museli během dne aktivitu realizovat více hodin v kuse. Při delších aktivitách už byl problém udržet zájem žáků. Dále byl pro ně problém sehnat dostatek žáků pro realizaci aktivity po škole.

---

² Základní principy a pravidla možného financování aktivit jsou uvedena v příloze č. 2 výzvy Přehled šablon a jejich věcný výklad - kap. 2 Sestavení projektu a jeho rozpočtu. Dále potom v Pravidlech pro žadatele a příjemce zjednodušených projektů - kap. 8 Způsobilost nákladů a jejich vykazování

Další ŠD uvedla, že v současné vlně šablon není možné hradit školního asistenta, což je naprosto zásadní problém. U žáků s SVP jejich potíže nezmizí přechodem do jiných prostor, naopak s postupem dne jsou v odpoledních hodinách více unavené a mnohem náchylnější ke krizím. Pokud v družině chybí asistent a jsou tam třeba 3–4 takoví žáci, je jakákoliv soustavná činnost velmi obtížná, pokud je tam jeden pracovník na 25 žáků.

Jak školy plánují dosaženou změnu udržet i po ukončení projektů?

Všechny činnosti školní družiny jsou omezeny rozpočtem – podpora školních družin ze šablon je naprosto klíčová pro jakýkoliv rozvoj činnosti, bez ní bude možné pouze zajišťovat provoz.

7.4. STŘEDISKA VOLNÉHO ČASU

1.VI/1 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání SVČ

Díky šablonám si SVČ mohly dovolit zúčastnit se i dražších vzdělávacích kurzů, respondenti dále ocenili, že kurzy mohly být certifikované i necertifikované MŠMT a také to, že se mohli vzdělávání účastnit pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci případně externí pracovníci. Vzdělávání se tak mohla účastnit např. i hospodářka nebo ekonomka. Oslovené SVČ realizovaly kurzy na téma práce s předškoláky, hra vedená hudbou, problematika ADHD, syndrom vyhoření, studium pedagogiky, keramika nebo efektivní komunikace. Jedno z dotazovaných SVČ umožnilo externím zaměstnancům absolvovat kurz pedagogického minima. V dalším SVČ se pracovníci účastnili dlouhodobějších jazykových kurzů a pracovníce z Ukrajiny se mohly účastnit kurzů češtiny, což je velice drahé. Pracovníci oslovených SVČ měli často volnou ruku ve výběru kurzů a ocenili velký přínos této aktivity pro ně i výuku samotnou.

1.VI/2 Spolupráce pracovníků ve vzdělávání SVČ

Dotazované SVČ realizují spolupráci jak externě, tak interně. Při externí spolupráci SVČ spolupracovala s dalšími SVČ, při těchto spolupracích pracovníci SVČ získali nové poznatky v personální oblasti, oblasti PR nebo si porovnali chod středisek např. jak pořádat akce a získali inspiraci nových aktivit a her pro děti. V jednom SVČ využili spolupráci ke společné spolupráci s externími pracovníky. Dle jednoho z respondentů ze zmíněného střediska jim aktivita pomáhá v rozvoji lidského kapitálu a představuje možnosti, jak investovat do perspektivních pracovníků. Interní spolupráce se pak většinou zaměřovala na to, jak pracovat s více dětmi, na sdílení zkušeností od zkušenějších kolegů nebo na změny v ŠVP a v koncepci v práci s dětmi. Interní spolupráce v oslovených SVČ probíhala na témata např. staniční výuka, prevence šikany, jak zvládat větší skupiny, práce s duševním zdravím a také často jak pracovat s dětmi se SVP. Spolupráce je mj. přínosná i pro srovnání rozdílné kvality lektorů. Pro některá SVČ to byla zdaleka nejvíce využívaná šablona a respondenti často uváděli, že její přínos je velký.

1.VI/3 Inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v SVČ

Většina oslovených SVČ využila inovativní vzdělávání k rozšíření nabízených kroužků, a to hlavně za účelem podpory dětí ze sociálně slabých rodin. V jednom z dotazovaných SVČ směřovala podpora na zlepšení dramatických kroužků, v rámci kterých se zaměřovali hlavně na podporu supertalentovaných dětí. Podpora však v tomto případě měla širší dopad, tzn. i na další děti, protože vybavení a know-how zůstalo trvale v SVČ. Zároveň docházelo ke sdílení zkušeností mezi pedagogy. Obecně platilo, že podpora směřovala jen do těch kroužků, které jsou celé zadarmo. Což mělo vést k větší podpoře dětí ze sociálně slabých rodin. Další SVČ uvedlo, že jejich cílem bylo stáhnout „dětí z ulice“, k čemuž šablony výrazně přispěly. Do kroužků se u nich mohly zapojit i děti ze znevýhodněných rodin, kteří to také dle názorů a zkušeností pedagogů nejvíce oceňovali. Jeden z respondentů označil tento typ šablon za smysluplné mj. i proto, že nutí člověka se nad tématem zamyslet, hledá, pátrá, různě se školí, aby se v těch inovativních metodách stále zlepšoval. Jako negativum této aktivity bylo uvedeno, že délka šablony

na 32 hodin je problematická, protože pokud dítě nechodí na kroužek pravidelně, anebo přestane chodit v půlce kroužku, tak si SVČ nemůže šablonu uplatnit. Pojetí v OP VVV, kdy byla šablona na 16 hodin, považovali za výhodnější.

1.VI/4 Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v SVČ

Tuto aktivitu realizovalo jediné z dotazovaných SVČ. Aktivitu zde využili mimo jiné i za účelem, aby rodičům ukázali, jak u nich probíhají kroužky (např. ukázková hodiny jógy) a rodiče se podle toho mohli rozhodnout, zda dítě bude na kroužek chodit. Také uspořádali seminář pro rodiče na téma škodlivosti her. Respondent uvedl, že pro střediska není úplně lehké sehnat externího odborníka v menších městech na rozdíl od velkých měst jako je Praha.

Co se ve vašem zařízení díky šablonám změnilo, co děláte nyní jinak?

Jedno z oslovených SVČ odpovědělo, že šablony u nich obohatily pravidelnou zájmovou činnost. Jelikož jsou různé aktivity finančně náročné, tak se jich mohly díky šablonám účastnit i finančně či sociálně znevýhodněné děti. A právě to bylo jejich cílem, umožnit všem dětem bez rozdílu trávit smysluplně volný čas. Další SVČ uvedlo, že díky šablonám si mohli dovolit zúčastnit se i dražších akcí, mohli uspořádat aktivity pro děti i v období jarních prázdnin, které by se jinak nudily. Díky šablonám mohlo další z oslovených SVČ inovovat výuku, nakoupit si nové věci a přizpůsobit tomu výuku. Zlepšila se u nich tedy kvalita výuky, zlepšily se výsledky dětí nebo vznikly nové osnovy. Ostatní SVČ zmínily, že díky financím ze šablon dělají nově semináře a v mnoha oblastech u nich dochází k pozvolné změně, jelikož se jim otevřely oči, získaly nové obzory a dostaly nové impulzy k další práci.

Jak vnímáte realizaci Šablon OP JAK oproti OP VVV?

Dotazované SVČ uvedly, že administrace je nyní mnohem jednodušší, než byla předtím, v předchozích výzvách byla administrativní náročnost mnohem větší. Ocenily lepší variabilnost ve výběru aktivit a jednoduché vykazování aktivit. Líbila se jim také možnost aktivity měnit podle aktuálních potřeb a časových možností.

Jaké podmínky tuto změnu umožnily a pokud ke změně nedošlo, co tomu bránilo?

Osloveným SVČ velmi chybí personální šablony, jelikož dost dětí, které navštěvují střediska, nezapadají do běžného kolektivu a pracovat s nimi je pak pro střediska mnohem náročnější. Proto by uvítaly pozici podobnou školnímu asistentovi. Dále respondenti uvedli, že sice je administrativa oproti OP VVV jednodušší, ale stále není pro respondenty úplně jednoduchá. V několika případech byla kritizována nemožnost paralelně navazovat šablony mezi výzvami z OP VVV a OP JAK. Jeden z respondentů uvedl, že by šablony měly být více zaměřené na sociálně slabé děti, které by měly být podpořené (mít zadarmo kroužek) a ne že je podpořen pouze kroužek, který je zadarmo pro všechny děti.

Jak školy plánují dosaženou změnu udržet i po ukončení projektů?

Oslovené SVČ uvedly, že udržet změnu je pro ně komplikované právě kvůli nedostatku finančních prostředků. Peníze ze šablon jsou pro ně velice důležité, protože běžných provozních financí je málo. Pokud by podpora z fondů skončila, tak by musely snížit počet všech realizovaných aktivit, a tím by se zhoršila kvalita poskytovaných služeb.

7.5. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

1.VII/1 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZUŠ

Vzdělávání pracovníků probíhalo u oslovených ZUŠ formou prezenčních a online kurzů. Některé ZUŠ využily vzdělávání přímo ve škole pro celý pedagogický sbor. Velmi častými tématy, která respondenti

zmínili byla témata well-beingu, psychohygieny a prevence syndromu vyhoření. V oslovených školách se pedagogové vzdělávali také často v oblasti cizích jazyků. Mezi další témata, která byla od respondentů zmíněna byla např. hra na trubku, rytmická průprava, jak si poradit s trémou, pěvecký seminář, klavírní výuka dětí v raně školním věku, technika populárního zpěvu, improvizace a hudební jazyk nebo komunikace a spolupráce mezi školou a rodinou. V některých školách se účastnilo vzdělávání i vedení škol, a to na téma management školy, změny v zákoníku práce v oblasti dohod o provedení práce a provedení činnosti anebo se účastnili kolokvia ředitelů škol. Přenositelnost do praxe je dobrá, poznatky jsou dle vyjádření respondentů u uměleckých oborů snadno přenositelné nejen přímo do výuky, ale i v rámci sdílení s kolegy. Jediný problém s realizací aktivity byl s dokládáním certifikátu o absolvování kurzu, některé vzdělávací instituce vydávají certifikáty, které nesplňují požadavky výzvy, a tak školy musely složitě získávat odpovídající certifikáty dodatečně, což jim přidělovalo zbytečnou práci navíc.

1.VII/2 Spolupráce pracovníků ve vzdělávání ZUŠ

Každá z oslovených ZUŠ realizovala spolupráci pracovníků trochu jinak. V první oslovené škole spolupráce probíhala u pedagogů ve stejném oboru a spolupracovali na přípravě žáků na pěvecké soutěže. Aktivita byla zaměřená na podporu nadaných žáků tak, aby mohli svůj talent co nejlépe rozvinout. V další škole probíhala spolupráce jak ve škole, tak i mimo školu, ve škole spolupracovali při výuce komorní hry, čtyřruční hry nebo při přípravě na soutěže. Při spolupráci mimo školu bylo téma spolupráce hra na klavír. Pedagog si v tomto případě záměrně vybral školu, která má výborné výsledky ve své činnosti, proto aby se mohl inspirovat, jaké používají metody výuky. Třetí dotazovaná škola spolupracovala s jinou školou na téma výuky hudební nauky u mladších žáků. Návštěva v hostitelské škole měla za cíl inspirovat se, jak k výuce malých dětí přistupovat srozumitelnou formou, co u nich funguje a jak by jiné postupy bylo možné aplikovat pro vlastní třídy. Pedagog uvedl, že se dozvěděl vše, co potřeboval, některé postupy již vyzkoušel v praxi s pozitivním dopadem. V poslední oslovené škole spolupráci využili ke spolupráci pedagogů uvnitř školy, konkrétně k předání zkušeností začínajícím pedagogům. Zkušený i začínající pedagog si navzájem navštěvovali výuku, tak aby zjistili, jak pracuje při výuce ten druhý.

1.VII/3 Inovativní vzdělávání žáků v ZUŠ

Většina oslovených ZUŠ využila inovativní vzdělávání k organizaci víkendových soustředění, na kterých žáci nacvičovali představení nebo cvičili na soutěže. Velkou výhodou těchto soustředění bylo, že žáci byli 2 dny pohromadě a mohli intenzivně zkusit nový repertoár. Dle vedení jedné z dotazovaných škol má tato forma výuky velice silný pozitivní vliv na klima tříd i školy jako takové, stejně jako na kolektiv žáků a jejich pocit vlastní hodnoty. Dále bylo v jedné ze škol inovativní vzdělávání využito k vyslání žáků na různé vzdělávací kurzy a workshopy mimo školu, v některých případech i do zahraničí. V další škole bylo inovativní vzdělávání využito ke vzdělávání s využitím nových technologií, kdy je nauka vyučována pomocí tabletů, na kterých se využívají specializované výukové programy a aplikace, které umožňují reflektovat rozdílný pokrok a tempo žáků ve třídě, a to prostřednictvím možnosti individuálního nastavení obtížnosti úkolů. Poslední oslovená škola v rámci inovativního vzdělávání zahrnuje do výuky rozvoj kritického myšlení a využití umělé inteligence, což jsou podle nich moderní trendy, které mají velký potenciál a žáky nesmírně baví.

1.VII/4 Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v ZUŠ

Všechny oslovené ZUŠ využily odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání k organizaci koncertů, a to jak odborníků (houslař, bubeník, klavírista), tak samotných žáků školy. Setkání s houslařem mělo formu přednášky/semináře o historii a výrobě nástroje spojeného s koncertem, setkání s bubeníkem probíhalo ve spolupráci s konzervatoří a jednalo se o koncert s cílem představit nástroj potenciálním zájemcům o hru na bicí a klavírní virtuos po představení také pohovořil jak o

autorech, tak i o hudebním žánru, kterému se věnuje. Při organizaci představení žáků školy navazovaly na aktivitu inovativní vzdělávání, při kterém si žáci představení nacvičili. Díky financím ze šablon mohou školy hradit veškeré náklady spojené s organizací koncertu. Zájem rodičů o tento druh setkání je enormní, sály jsou vždy plné. Některé školy vidí problém v povinné prezenční listině, pro tyto školy je velice problematické zajistit podpisy od rodičů a také rodiče to vnímají negativně, když se mají podepsat. Školy navrhují, že by jako důkaz účasti rodičů, stačila fotka z průběhu setkání, koncertu.

Co se na vaší škole díky šablonám změnilo, co děláte nyní jinak?

Díky šablonám mohly dotazované ZUŠ více vzdělávat pedagogy v oblastech, o které mají velký zájem, dříve byli pedagogové limitováni rozpočtem školy. Dále se ve školách zvětšil zájem o spolupráci pedagogů, a to díky finanční motivaci. Díky šablonám si ZUŠ také mohly dovolit častější mimoškolní akce pro větší skupiny dětí (výjezdy a soustředění, včetně vícedenních). Mohou pořádat koncerty a představení i mimo jejich město, mohou si pronajmout prostory pro svá představení.

Jak vnímáte realizaci Šablon OP JAK oproti OP VVV?

Oslovené ZUŠ uvedly, že nové šablony jsou na administraci o dost jednodušší než šablony v OP VVV. Více jim vyhovuje větší flexibilita výběru aktivit, jelikož mohou pružněji reagovat na změny v průběhu realizace projektu. Navíc se už mnohé školy naučily projektově pracovat díky předchozí zkušenosti v Šablonách OP VVV. Respondent z jedné školy zmínil, že šablony v OP VVV nerealizovali z důvodu horšího výběru možných aktivit pro jejich školu, až nové flexibilnější možnosti výběru aktivit přesvědčily vedení školy k realizaci projektu v Šablonách OP JAK.

Jak jednotlivé nové personální pozice, vzdělávání nebo komunitní setkávání konkrétně přispěly k tomu, aby bylo vzdělávání lépe uzpůsobeno potřebám jednotlivých dětí? Tak, aby mohly maximálně rozvíjet svůj potenciál.

V rámci výuky na ZUŠ je výuka v podstatě individualizovaná svou podstatou (hudební nástroje se zpravidla vyučují individuálně, výtvarné obory sice ve skupině, které jsou ale menší, důvodem je čas pracovat vlastním tempem).

V jedné z oslovených škol dle vyjádření respondenta projekt přispěl k maximálnímu rozvoji potenciálu každého žáka, a to konkrétně díky jazykovým kurzům pro pedagogy, na které by ZUŠ jinak neměla vůbec prostředky. Škola je situována v centru Prahy a spousta jejich žáků má problém s češtinou. A ještě výraznější je tento problém u rodičů, kteří obvykle rozumí ještě hůře než jejich děti. Bez znalosti cizích jazyků se těmto žákům těžko uzpůsobuje výuka.

Jaké podmínky tuto změnu umožnily a pokud ke změně nedošlo, co tomu bránilo?

Některé ZUŠ uvedly, že měly problém s dokládáním certifikátu o absolvování kurzů u vzdělávání pedagogů, jelikož někteří dodavatelé nebyli připraveni poskytnout potvrzení či certifikáty tak, jak to vyžadovala administrace OP JAK. Dále měly problém s prezenční listinou u setkávání rodičů, kteří měli nedůvěru cokoliv podepisovat. Jedna škola viděla jako problém nadměrnou administrativní zátěž při vykazování zúčastněných žáků u inovativního vzdělávání.

Jak školy plánují dosaženou změnu udržet i po ukončení projektů?

Šablony osloveným ZUŠ pomohly nastartovat některé nové aktivity a změny ve výuce. Všechny školy uvedly, že pokud podpora skončí, budou nadále využívat získané znalosti, nástroje a pomůcky, které během projektu získaly. Některé školy se vyjádřily, že se budou snažit do budoucna zajistit realizaci aktivit i jinými prostředky, třeba ve spolupráci se zřizovatelem, nebo i rodiči.

8. ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

Ve všech typech škol a školských zařízení došlo k nárůstu zapojení oproti předchozímu OP VVV, největší nárůst byl u ZUŠ (o více než 10 procentních bodů) a nejmenší u ZŠ (o 1,4 procentního bodu). Regionálně se největší podíl zapojených MŠ a ZŠ nacházel v Moravskoslezském kraji (92,1 % MŠ a 91,3 % ZŠ) a nejmenší v Plzeňském kraji (66,2 % MŠ a 74,4 % ZŠ). Nejvíce žádanou aktivitou bylo u MŠ, ZŠ, SVČ a ZUŠ Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání.

Více než 90 % respondentů uvedlo, že podání žádosti o podporu bylo jednoduché, a přes 86 % souhlasí, že administrace projektu byla jednoduchá. Všichni respondenti z MŠ a ZŠ uvedli, že projekt byl pro jejich školu přínosný. Většina také uvedla, že šablony zlepšily podmínky pro vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem.

Všechny oslovené školy a školská zařízení při rozhovorech uvedly, že realizace aktivit byla pro jejich školu velice přínosná a důležitá pro lepší fungování jejich zařízení. Díky šablonám mohou více podpořit vzdělávání pracovníků, a to i v oblastech, které jsou pro ně jinak finančně nákladné. Ke zkvalitnění výuky, zlepšení spoluprací u pedagogů a zlepšení celkového klimatu ve školách pomohly zejména aktivity Inovativního vzdělávání a přítomnost personální pozic.

Nejčastěji identifikovaným problémem byla změna metodiky vykazování produktivních hodin u personálních pozic. Zejména menší školy poukazyvaly na komplikace při zajišťování spolupráce pedagogů. Školská zařízení uvedla, že pro ně byla náročná požadovaná časová dotace 32 hodin u inovativního vzdělávání.

Číslo doporučení	Doporučení	Specifikace doporučení	Odpovědnost
1	Ověřit, případně posílit srozumitelnost produktivních hodin např. formou semináře.	Při šetření bylo zjištěno, že se některé školy měly problém s pochopením nového vykazování produktivních hodin.	MŠMT
2	Provést aktualizaci zprávy na základě pokročilejšího stavu realizace, resp. finalizace projektů.	Analytická část zprávy je tvořená z průběžných dat z projektů, které již byly ukončeny, většina projektů je stále v realizaci, a tak bude potřeba udělat aktualizaci dokumentu po dokončení těchto projektů.	MŠMT, Odd. 449
3	Sdílet informace z této zprávy s příslušnými útvary MŠMT	Výsledky této zprávy je potřeba rozeslat všem relevantním útvarům MŠMT	MŠMT, Odd. 449